

LETO XXII. Štev. 107

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

VELIČASTEN SPREJEM PREDSEDNIKA REPUBLIKE TITA V PARIZU

NA POTI MEDNARODNEGA SPORAZUMEVANJA IN ZAUPANJA

Državniška govora predsednikov prijateljskih republik Francije in Jugoslavije

Pariz, 7. maja (Tanjug). Predsednik republike Tito je prispel s svojo soprogo in spremstvom v glavno mesto Francije na uradni obisk, na katerega ga je osebno povabil predsednik Francoske republike René Coty. V Parizu mu je bil prirejen slovesen sprejem. Se dopoldne je predsednik republike ob Slavoloku zmage izkazal čast francoskim padlim borcem. Nocoj je bila v Elizejski palači slavnostna večerja, na kateri sta si predsednika obeh prijateljskih republik izmenjala državniški zdravici.

Svečan sprejem v Bois de Boulogne

Posebni »modri vlak« se je ustavil natanko ob 10.45 na železniški postajici Bois de Boulogne, namenjeni izključno sprejemu visokih gostov Francije. Namestnik in vever v modri maršalski uniformi je predsednik Tito prvi izstopil iz vlaka. Predsednik francoske republike René Coty je toplo stisnil roko predsedniku in potem njegovi soprog Jovanki ter državnemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviću. Na svečano okrašenem postajnem peronu so predsednika Tita sprejeli tudi francoski ministrski predsednik Guy Mollet, zunanji minister Christian Pineau, minister za narodno obrambo

se je kolona avtomobilov premaknila, je zadonela častna salva iz 100 topov. Kolono avtomobilov je pozdravljala velika množica

PRIZNANJE FRANCIJE našemu predsedniku republike

Prihod predsednika Tita v Elizejsko palačo je pozdravila častna garda. V pozdrav mu je znova zagrmela salva iz 101 topa. Na vrtu palače pa je polagoma zavihrala poleg predsednikovega prapora jugoslovanska zastava. Ko je predsednik Tito pregledal častni bataljon, je sedel na častno mesto ob francoski zastavi in

Parižanov, zbrana okrog postaje in vzdolž pariških bulvarov. Vozila je okrog Slavoloka zmage in krenila prek največjega pariškega bulvarja Elizejskih polj proti palači predsednika republike.

Avtomobil, v katerem sta sedela predsednik Tito in predsednik Coty, je zavozil v Elizejsko palačo skozi vrata »Galskega petelina«, ki jih odpro samo, kadar Francijo uradno obiščejo najvišji državniški.

v salon, kjer sta se nekaj časa prisrčno razgovarjala.

Pred Slavolokom zmage

Natanko ob 12.15 se je predsednik Tito v spremstvu ministra za narodno obrambo odpeljal v zaprtem avtomobilu k Slavoloku zmage. Vzdolž dva kilometra dolge ceste prek Elizejskih polj so bili postrojeni častni bataljoni francoske pehote, mornarice in letalstva v paradnih uniformah s svojimi godbami ter predsednikova garda na konjih. Ogromna množica ljudstva se je zbrala vzdolž vseh Elizejskih polj, zlasti pa okrog Slavoloka zmage, kjer je predsednik Tita sprejel in pozdravil komandant Pariza general Zeller z višjimi oficirji pariške vojne oblasti in generalnega štaba francoske vojske.

Tedaj je vojaška godba zaigrala jugoslovansko in francosko himno, predsednik Tito pa je v spremstvu generalov Šumonje in Zeželja ter polkovnika Lalovića položil velik venec rdečega, be-

lega in modrega cvetja pred večni plamen ob grobu francoskega Nezanega vojaka. Pred odhodom se je predsednik vpisal v zlato knjigo obiskovalcev Slavoloka zmage.

Pričetek državniških razgovorov

Po isti poti prek Elizejskih polj se je predsednik Tito med navdušenim pozdravljanjem, vzklikanjem in mahanjem tisočev Parižanov vrnil v svojo rezidenco. V malem salonu ga je že čakal predsednik René Coty, ki je potem skupaj s svojima hčerškama povabil jugoslovanskega predsednika na intimno kosilo. Razen predsednika Tita in njegove soproge Jovanke so bili na kosilu tudi Koča Popović, Jože Vilfan, Slaven Smolaka, generala Šumonja in Zeželj ter veleposlanik dr. Aleš Bebler, obe hčeri predsednika Cotyja, funkcionarji njegovega civilnega in vojaškega doma. Pred kosilom je predsednik Tito na kratki, toda svečani ceremoniji izročil Renéju Cotyju red Velike jugoslovanske zvezde, predsednik Coty pa svojemu gostu red francoske Legije časti I. stopnje. Po kosilu sta se oba predsednika umanih v mali salon, kjer sta se razgovarjala in tako začela francosko-jugoslovanske politične razgovore.

Sprejem tujih diplomatov

Sefi tujih diplomatskih misij, akreditiranih v Parizu, so bili danes popoldne v Elizejski palači, kjer jih je sprejel predsednik Tito. V velikem »salonu veleposlanikov« je šele nad 50 tujih diplomatskih predstavitev sprejemal jugoslovanski veleposlanik dr. Aleš Bebler, ki jih je zatem predstavil predsedniku Titu. Jugoslovanski predsednik se je z vsakim tujim veleposlanikom in poslikom nekaj časa prisrčno razgovarjal.

Na slavnostni večerji v Elizejski palači

Nocoj je predsednik republike Coty priredil v Elizejski palači svečano večerjo na čast predsedniku Titu in njegovi soprogi. Na večerji je bilo nad sto gostov. Med večerjo sta si izmenjala predsednik René Coty in predsednik Tito zdravici. Na večerji so bili tudi številni francoski ministri, predsednik vlade Guy Mollet, državni minister Mendès-France, obrambni minister Bourges-Maunoury in drugi.

Predsednik francoske republike René Coty je izrekel naslednjo zdravico:

kolikšne pomoči ste bili deležni že od začetka in, da je Francija v tristranskem sporazumu tudi tokrat zvesto stala ob Jugoslaviji.

Kako se ne bi mogli veseliti

Zbližanje Vzhoda in Zahoda

Iz teh sporov, ki so minili, si hočem zapomniti samo nauk, ki nam lahko pomaga, da ubramo, zagotovimo in utrdimo mir. Francija, članica in ustanoviteljica Atlantske zveze, tako iz opreznosti kakor tudi iz hvaležnosti misli ostati docela zvesta temu vzajemnemu zavarovanju proti vojni, ki je dokazalo, da lahko pomaga brez zasužnjevanja. Ali pa je na svetu človek

v tem zidu odpirajo prehodi, ki dopuščajo enim in drugim, da se nekoliko bolje spoznajo in da se začne njihovo medsebojno razumevanje.

Zahvala predsednika Mihe Marinka

Vsem posameznikom in kolektivom se s tem najtopleje zahvaljujem za prvomajske čestitke.
Miha Marinko

Iz dna srca želimo, da bi prišlo po popuščanju do razumevanja, da bi kretnje in besede rodile dejanja, pozitivne sporazume, ki bi jamčili za varnost in temeljne pravice vseh narodov, ter hkrati privedli do moralne in vojaške razorožitve in napotili vse države na to, da združijo svoje napore za izboljšanje življenja vseh ljudi, predvsem ljudi v najslabšem položaju.

Vi, gospod predsednik, gojite plemenito željo, da bi postavili sebe in svojo domovino v avantgardo tega dela za pomiritev. V to smer, o tem ne dvomimo, v smer sondiranja, zbliževanja in pomiritev, ste prvenstveno usmerili svoje mednarodne obiske, med katerimi je bila potrjena velika vloga, ki jo zlasti položaj vaše dežele, njen nacionalni ugled in osebnostni ugled njenega poglavarja dodeljuje Jugoslaviji v svetovni politiki.

Tako nastaja med našima dvema vladama, tudi kadar se postavila na različna stališča, povezovalne napore, ki prispevajo, da postaja tradicionalno prijateljstvo med našima dvema deželama živo in plodno in ne ostane samo cvet spominov, temveč med listi zgodovinske knjige.

zdrave pameti, ali je predvsem na svetu odgovoren politični človek, ki bi se sprijaznil s tem, da bo človeški rod nepreklicno razdeljen v dva sovražna tabora?

Kar se nas tiče, smo globoko obžalovali, da se je dvignil zid medsebojne nepoznavanja med narodi, izmed katerih po našem prepričanju vsak želi mir, sumničji pa druge, ki hočejo vojno, kar že samo po sebi pomeni določeno vojno nevarnost. Zato z zadovoljstvom gledamo, kako se

Sodelovanje Francije in Jugoslavije

Mi smo srečni, da ste hoteli kot poglavar države priti, da vidite Francijo v Franciji. Gledano od zunaj se utegne zdeti, da pri nas mnogo razpravljamo. Tu boste lahko opazili, da še več delamo. Kamorkoli boste hoteli kreniti, povsod boste lahko spoznali obudovanja vredno delo naših znanstvenikov, tehnikov in delovnih množic. Z obnavljanjem naše industrije in kmetijstva vsi prispevajo k naraščanju naše proizvodnje, ki zbuja pozornost in nam prinaša naročila tudi najbolj oddaljenih dežel, hkrati pa omogoča, da se zboljša usoda delovnih ljudi, demokracije, v kateri gospodarstvo koristi družbi.

Mi vemo, kakšen je pomen razcveta industrializacije v Jugoslaviji pod visokim vodstvom poglavarja države, ki je dinamičen in ki stvari realizira, ki si odločno prizadeva, da hkrati krepki moči svoje dežele in dviga življenjski standard svojega ljudstva.

Na tem področju mora prav tako prijateljstvo imeti obliko medsebojnega podpiranja. Mi upamo, da bomo posebej lahko razširili gospodarske in finančne pogodbe, katerih cilj je zagotoviti in uravnovesiti našo menjavo surovin, naprav in potrošnega blaga, našo izmenjavo turistov, predvsem pa kvalificiranih obiskovalcev. Francija, katere največji ponos je, da pomeni za ves svet najsvetlejšo žarišče misli, literature in umetnosti, pripisuje nesporni pomen tudi kulturnim izmenjavam.

Toplemu sprejemu, ki ga je bila deležna med vašimi rojaki razstava francoske tapiserije, prikazovanje najboljših francoskih filmov, gostovanje naših glasbenikov in umetnikov, smo odgo-

vorili z velikim uspehom, ki so ga dosegle v Parizu jugoslovanske intelektualne in umetniške prireditve, kakor so bila gostovanja ansambla narodnih plesov in zelo lepa razstava vaših fresk v palači Chailott.

Tako se po bratstvu v orožju potrjuje, in potrebno je, da se čedalje bolj potrjuje, na vseh področjih težnja po sodelovanju med narodi obeh dežel, ki jih noben antagonizem ni postavil drugega proti drugemu in ki jih razen neizbrisnih skupnih spominov vežejo težnje po istem idealu miru, mednarodne pravice in socialne pravičnosti.

Gospod predsednik, dvigam čašo v vašo čast, v čast in za napredek Federativne ljudske republike Jugoslavije, za zvesto prijateljstvo Jugoslavije in Francije.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Trgovinska pogajanja z Italijo

Beograd, 7. maja (Tanjug). V Beograd je danes prispela italijanska gospodarska delegacija, ki bo z jugoslovanskimi predstavniki obravnavala dosedanje izpolnjevanje lani sklenjenega trgovinskega sporazuma in možnosti za nadaljnjo razširitev trgovinske izmenjave blaga. Italijansko delegacijo vodi veleposlanik v zunanjem ministru g. Dino Secco Suardo, jugoslovansko pa veleposlanik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Ljubo Radovanović. Razgovori se bodo začeli jutri.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 8. maja:
Sončno in toplo. Temperatura do 26 stopinj C.

Državniški razgovori

Pariz, 7. maja (Tanjug). Uradni francosko-jugoslovanski razgovori se bodo začeli jutri popoldne v palači Matignon. Prvih razgovorov se bodo udeležili predsednik republike Josip Broz-Tito, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan ter za francosko stran državni sekretarji Christian Pineau in francoski veleposlanik v Beogradu Jean Baelen.

Tukajšnji opazovalci zatrjujejo, da se bodo francosko-jugoslovanski razgovori nanašali na politične, gospodarske in kulturne vezi med obema deželama, dalje na splošne probleme evropskega sodelovanja in na najvažnejša vprašanja mednarodne politike. Na jugoslovanski in na francoski strani pripisujejo tem razgovorom velik pomen, ker lahko v sedanjem razvoju svetovnega položaja obe deželi odigrata zelo važno vlogo v naporih za utrditev miru na svetu.

bo Bourges Maunoury, komandant Pariza general Zeller in generalni vojaški sekretar pri predsedstvu republike general Ganeval.

Medtem je godba francoske mornarice igrala francoske korčnice, četa republikanske garde v pestrih uniformah pa je izkazala predsedniku Titu vojaške časti.

V Pariz je prispel predsednik skupaj z jugoslovanskim veleposlanikom dr. Alešem Beblerjem in francoskim državnim sekretarjem v zunanjem ministru Mauriceom Faurom, ki sta se mu odpeljala nasproti do Fontaine de la Porta.

Železniška postajica v Bois de Boulogne (Bulonjskem gozdu) je bila okrašena z mnogimi jugoslovanskimi in francoskimi zastavicami, da je bil pogled nanjo zelo slikovit. Predsednik Tito je s predsednikom republike Renéjem Cotyjem potem stopil v častni salon železniške postaje, kjer so mu predstavili člane francoske vlade in vojaške dostojanstvenike. Tam je predsednik Tito segel v roke predsedniku francoske

poslanske zbornice Trocqueru, predsedniku gospodarskega sveta Sareauju, ministroma Mendès-Franceu in Ramadieru, drugim članom francoske vlade ter članom jugoslovanskega veleposlanništva v Parizu.

Na Champs Elisée

Ob odhodu z železniške postaje je bataljon republikanske garde predsedniku znova izkazal vojaške časti. S predsednikom Francoske republike Renéjem Cotyjem in ministrom za narodno obrambo Bourget-Maunouryjem je potem pozdravil zastavo republikanske garde, proslavljeno v silnih in krvavih bitkah francoske vojske. Tedaj je vojaška godba zaigrala najprej jugoslovansko in nato francosko himno. Predsednik Tito je v spremstvu predsednika Cotyja in ministra Maunouryja pregledal častni bataljon.

Naposled se je predsednik Tito s predsednikom Cotyjem v odprtem avtu odpeljal po Fouchevoy cesti, okrašeni z jugoslovanskimi in francoskimi zastavami proti Slavoloku zmage. V trenutku, ko

minister za narodno obrambo Bourget-Maunoury je prebral ukaz o odlikovanju.

»Za izredne vojaške zasluge in organiziranje odpora v letu 1941 v boju proti skupnemu sovražniku - nacističnemu tretjemu rajhu ter za osvoboditev njegove domovine Jugoslavije ter za prispevek k skupni zmagi zavezniških sil in vojni podeljemo maršalu Josipu Brozu-Titu, predsedniku FLRJ, to vojaško medaljo.«

Predsednik Coty je pristopil k predsedniku Titu in mu obesil na prsi najvišje francosko vojaško vojno odlikovanje.

Kmalu potem sta oba predsednika z vsem spremstvom stopila

ZDRAVICA PREDSEDNIKA RENEJA COTYJA

Temelji trdnega prijateljstva med francoskimi in jugoslovanskimi narodi

Gospod predsednik! V osebi predsednika Federativne ljudske republike Jugoslavije bi rad predvsem pozdravil voditelja našega ljudstva, ki smo se ga vsi v Franciji naučili občudovati. Koliko svetlih spominov se drami v naših mislih in srcih že, če omenimo ime Jugoslavije, že ob spominu na trpljenje, na slavo, ki se prepletata v nedavno zgodovino naših dveh dežel.

V prvi svetovni vojni

V nas zmeraj odmeva strela tistega ultimata z dne 23. julija 1914, ki je moral neogibno sprožiti vrsto najstrašnejših spopadov, kar jih je kdaj pretresalo svet. Francija, ki je bila takrat globoko razcepljena, je neutegoma enotno nastopila proti navalu imperializma. In naša dežela, o kateri so mislili, da je v dekadenci, je brez premora dobra štiri leta bila boj na svojih tleh, na katerega je bil vdri sovražnik, najbolj krvavi boj, ki je bil hkrati najzahrbtnejši in v največjem nasprotju z naravnimi težnjami

našega narodnega temperamenta. Iz tega boja Francije, katerega izid je bil tako dolgo negotov, pa smo vendar izločili armado, ki je odšla, da bi segla v roke junakom, ki so bili preživeli vardarski umik. Na tleh vaše domovine je padlo 50.000 sinov naše domovine.

Bili bi nehvaležni, če bi pozabili, da so za stvar svobode narodov drugi narodi, tudi najbolj oddaljeni, jemali s svojih ognjišč čedalje številnejše množice mladih ljudi, ki so se na kopnem, na morju in v zraku z vso svojo močjo borili skupaj z nami do konca, do srečnega dne, ko je naposled na vašem nebu zažarela zarja premirja, glasnik združitve Jugoslovancev, ki jih je četrt stoletja pozneje druga svetovna vojna pod vašo močno spodbudo, gospod predsednik, skovala v harmonično federacijo, v trdno enoto.

Zal so zavezniki leta 1918 dopustili, da je njihova zveza pustila in s tem so hkrati izgubili tudi svojo kolektivno varnost in svojo narodno varnost. Druga

za drugo so morale njihove z močjo prvega udarca presenečene, razkrojene in premagane armade hitro prepustiti invaziji vse, kar ni bilo zaščiteno s prostanstvom dežel ali globino morja.

V drugi svetovni vojni

V Jugoslaviji je bila sovražna okupacija strašnejša, kakor kjerkoli. Odpor je bil tam prav zato tudi veličastnejši kakor kjerkoli drugje.

Proslavljeni kot največji junak tega odpora, potem pa kot osvoboditelj domovine, ste vi tako združili priznanje, ki gre najhrabřejšemu borcu, z ugledom, ki ga dajejo daljnovidnost, hladnokrvnost, trdnost in vrline, s katerimi zapišejo državniški svoje ime v zgodovino.

Taista premissijena smelost je nekaj let pozneje premagala še eno novo in nevarno krizo, ki je, grozeč na velikem delu njenih meja, grobo iztrgala Jugoslavijo iz gospodarske celote Vzhodne Evrope. V tej zadnji preizkušnji vam je znano, gospod predsednik,

Rezerve našega gospodarstva

Jugoslavija sodi med države, ki beležijo v zadnjih letih največji porast industrijske proizvodnje. V letu 1954 se je naša industrijska proizvodnja povečala za 14 % glede na leto 1953, lani za 16 % v primerjavi z letom 1954, letošnji zvezni družbeni plan pa predvideva povečanje proizvodnje za nadaljnjih 10 %.

Takšno povečanje proizvodnje smo dosegli predvsem z investicijskimi naložbami v industrijo. Vrednost osnovnih sredstev se je povečala za 3,7 krat v primerjavi z vrednostjo osnovnih sredstev pred vojno, skupna vrednost proizvodnje pa le za 2,4 krat. To razmerje pa nam pokaže, da bi bil učinek investicij lahko neprijemno večji, če bi temu ustrezno hkrati povečevali tudi proizvodnost dela, kar pa se ni zgodilo.

V industriji na področju LR Slovenije se je proizvodnost dela dvignila do l. 1954 za 25,4 % glede na l. 1939, kar predstavlja povprečni letni dvig za 1,7 % v primerjavi s proizvodnostjo dela v l. 1939. Dvigovanje proizvodnosti dela v prvih povojnih letih so zadrževale rekonstrukcije pododane, zastarele industrije in njena obnova ter naglo dotekanje nove delovne sile s podeželja, ki je zniževala povprečno kvalifikacijsko raven v industriji zaposlenih ljudi. V letu 1950 smo v glavnem dosegli proizvodnost dela iz l. 1939, nato pa se je vzpon nadaljeval. Toda v l. 1954 je gibanje proizvodnosti začelo stagnirati in je napredovalo le za 1,4 %. Vzroke je iskati v takratnem neustreznem plačnem sistemu, ki ni dovolj omogočal nagrajevanje po učinku in ki je vplival na prekomerno zaposlovanje delovne sile. V letu 1955, ko je začel veljati novi plačni sistem, se je proizvodnost začela spet, čeprav še rahlo, vzpenjati in se je povečala za 2,3 %. Letošnji družbeni plan LRS pa predvideva povečanje proizvodnosti dela za okrog 5 %, kar bo pomenilo bistven napredek.

Toda če upoštevamo, da od l. 1949 dalje raste proizvodnost dela v enajstih zahodnoevropskih državah povprečno za 6 % na leto (v ZDA pa se je proizvodnost dela že v letih 1934—38 dvigala za 7,5 % letno), lahko ugotovimo, da nas čaka na tem, za standard izredno pomembnem področju, še ogromno dela. Poglejmo primer iz tekstilne industrije: ameriški predilec porabi za 1000 kvadratov 13,16 delovnih ur, angleški 22,81 ur, jugoslovanski pa 42,71 ur. Na 1000 vreten zaposluje ameriške predilnice povprečno 2,36 delavcev, angleške 4,12, jugoslovanske pa 7,2 delavca.

Taki podatki nas dovolj prepričujejo o tem, kako nujno je, da vsi, vsak pri svojem konkretnem delu, odločno podpiramo uresničevanje naše gospodarske politike, ki nas usmerja v napletše dvigovanje proizvodnosti dela, ker je to eden izmed najučinkovitejših ukrepov v prizadevanjih za

umiritev trga in postopno izboljševanje standarda. Letošnji družbeni plani nam odločneje narekujejo, da se v podjetjih skrbneje posvetimo vsem komponentam proizvodnosti dela.

V 83 % vseh industrijskih podjetij v LR Sloveniji sicer že merijo delovni učinek, vendar je moč uvesti norme še na mnogih delovnih mestih, stalna naloga pa je skrb za realne norme. V nekaterih podjetjih (na pr. v «Elmi» na Črnučah) so se že prepričali, da premiranje, ki bazira na ustreznih objektivnih merilih, izdatno poveča prizadevanja odgovornih strokovnjakov za povečanje proizvodnosti. Delovna sila marsikje ni racionalno zaposlena. Na plenumu Oblasnega odbora SZDL Kranj je bila omenjena sodba strokovnjakov, da je v nekaterih podjetjih v tem okraju 3 do 5 in še več odstotkov odvisne delovne sile. V železarni Store so z analitskim ocenjevanjem delovnih mest ugotovili, da imajo 90 ljudi več, kot je treba, oziroma da jih morajo racionalneje zaposliti. Ponekod še podcenjujejo drobne racionalizacije, ker smatrajo, da je vredno govoriti le o takih racionalizacijah, ki vnašajo v delo podjetja velike, bistvene spremembe. V mnogih podjetjih ne izkoriščajo sodobnih znanstvenih izsledkov, ki bi jih že lahko uporabljali. Strokovni vodje pogosto niso smotno zaposleni. Često so obremenjeni z administrativnim delom ter se zato ne morejo dovolj posvetiti glavni nalogi — proizvodnji. Kooperacija med podjetji je šele v povojih. Kako pomembna je racionalna organizacija dela, nam lahko pove to, da je delavec v angleški tekstilni industriji dvakrat bolj produktiven kakor naš, čeprav glede zastarelosti in izrabljenosti ni bistvenih razlik med strojnimi parkom v naši in angleški tekstilni industriji.

To kaže, da se skrivajo v razmeroma še nizki proizvodnosti dela velike rezerve našega gospodarstva. Letos imamo za dvigovanje proizvodnosti tudi več objektivnih pogojev (obeta se boljše oskrba s surovinami, sredstva za rekonstrukcije itd.). Proizvodnost dela je v tesni zvezi s stabilizacijo trga in izboljševanjem standarda. Dvigovanje proizvodnosti bo pospeševalo umirjanje trga, le-to pa bo spet sililo podjetja k boljšemu delu. Podjetja, ki tega ne upoštevajo, se ravnaajo po kratkovidni politiki, ki se jim bo mačkvala. Neizprosni zakoni tržišča bodo slej ko vrej taka podjetja trdo poučili, da si niso zgradila trdnih gospodarskih temeljev za prihodnje dni. Zato ravnaajo prav organi delavskega upravljanja v tistih podjetjih, kjer od nabelnih razprav o naši gospodarski politiki že prihajajo in se lotevajo konkretnega dela pri izpolnjevanju organizacije dela, varčevanja in drugih ukrepov za povečanje proizvodnosti.

RAZGOVOR GENERALNEGA TAJNIKA ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE INŽ. ZVONKA MORIČA Z NOVINARJI

PREMIJE IN REALNE NORME BI UGODNO VPLIVALE NA STORILNOST

Beograd, 7. maja (Tanjug). Ob drugi oblatnici skupščine Zvezne industrijske zbornice, ki jo bodo proslavili v Beogradu 10. t. m., je njen generalni tajnik inž. Zvonko Morič danes v razgovoru z novinarji opozoril na najvažnejše naloge, ki jih bodo morali izpolniti v letošnjem in prihodnjih letih zbornica, njena združenja proizvajalcev in industrija v celoti. Generalni tajnik je rekel, da bo uveljavljenje celega sistema ukrepov za povečanje storilnosti ter hitrejša in smotrnejša šolanja strokovnih delavcev za industrijo, kakor tudi prizadevanje, da bi se izvoz industrijskih izdelkov čimbolj povečal, med najnujnejšimi nalogami, na katere bo morala zbornica in njenih 40 združenj proizvajalcev usmeriti svojo dejavnost.

Potem ko je opozoril na glavne značilnosti našega dosejanega industrijskega razvoja in na vroke nizke storilnosti v nekaterih industrijskih panogah, je med drugim poudaril potrebo po konkretnem obravnavanju problemov, ki na razne načine vplivajo na storilnost. Izrazil je mnenje, da bi morali v podjetjih upostaviti

morali inštituti, ki se ukvarjajo s problematiko raznih industrijskih panog, bolj kakor doslej usmeriti na probleme pospeševanja proizvodnje.

Po mnenju Zvezne industrijske zbornice bi sistem dajanja premij in realnih norm ugodno vplival na storilnost. Industrijska združenja bodo do konca junija sestavila vzorne pravilnike o premijah za posamezne skupine podjetij, kar bo pripomoglo k uporabi tega učinkovitega instrumenta za povečanje storilnosti.

Kar se tiče šolanja strokovnih delavcev za industrijo, je izrazil generalni tajnik Zvezne industrijske zbornice mnenje, da bi bilo treba v prihodnjem obdobju obravnati ta problem ob razdelitvi narodnega dohodka. Dejal je tudi, da bo zakon o pridobitvi strokovne izobrazbe delavcev s

praktičnim delom, ki ga prav zdaj pripravljamo, v znatni meri pripomogel k zboljšanju kakovostne sestave delovne sile v industriji. Svoje mnenje o potrebi, da se za šolanje kadrov za industrijo določijo ustrezna investicijska sredstva, je ing. Morič podprl z dejstvom, da je pomanjkanje strokovnih kadrov ena največjih ovir. Hkrati pa meni, da bi lahko sistem proučevanja delavcev s tečaji v marsičem ublažil to perečo vprašanje.

Ko je govoril o izvozu naših industrijskih izdelkov na t. je trge, je ing. Zvonko Morič zlasti opozoril na možnosti, ki jih imajo v tem pogledu strojna, ladjedelniška, predelovalna industrija bakra in aluminija ter elektroindustrija. Da pa bi mogli te industrije kar najbolje izkoristiti, je poudaril potrebo po novih ukrepih, zlasti na področju kreditne politike in komercializacije pogovov našega izvoza. Dejal je tudi, da bi se morale naše tovarne bolj kakor doslej specializirati v določenih vrstah izvoza namenjene proizvodnje. Tudi ob tej priložnosti je vztrajal na gledišču Zvezne industrijske zbornice, da bi bilo treba upostaviti v podjetjih zunanje trgovine družbeno upravljanje, da bi tako omogočili proizvajalcem v industriji, da bi odločili o zunanjetrgovinskih podjetjih, ki izvažajo njihove izdelke.

Generalni tajnik Zvezne industrijske zbornice je na koncu napovedal spremembe v sistemu skladov za pospeševanje industrijske proizvodnje in posebej poudaril, da bi se morali ob potrjevanju investicijskih programov za nove objekte obvezno obratiti na Zvezno industrijsko zbornico in na zvezna združenja, da bi povedala svoje mnenje. Razen tega je v pojasnjevanju kooperacije industrijskih podjetij rekel, da je sodelovanje tovarn, ki se čedalje bolj razvijajo, gospodarska nujnost, ki jo narekujejo naš trg in zahtevne gospodarstva nasploh.

POROČILO ANKETNE KOMISIJE ZA KMETIJSKA POSESTVA IN MELIORACIJE

Mehanizacija proizvodnje je še vedno nezadostna

Sedanji plačilni sistem na kmetijskih posestvih onemogoča uveljavljenje boljše organizacije dela

Beograd, 7. maja (Tanjug). Poročilo anketne komisije za kmetijska posestva in melioracije, ki je bila ustanovljena s sklepom Zvezne ljudske skupščine, bo jutrišnjem predloženo v obravnavanje poslancem obeh domov. V poročilu je rečeno, da je v državi 913 kmetijskih posestev z več ko 400.000 ha zemlje. Večina posestev se ukvarja s poljedeljsko proizvodnjo. Spričo tega je organizacija kmetijske proizvodnje na njih eden izmed največjih problemov, ki ga je treba urediti v prihodnjem obdobju.

Mehanizacija proizvodnje, je poudarjeno v poročilu, je še vedno nezadostna in zato delovne storilnosti ni moč povečati tako, da bi dosegla delovno storilnost v deželah z naprednim kmetijstvom. Posestvom primanjkuje velikih strojev in zato poljska dela opravljajo z vpregami in celo ročno. V Srbiji na primer samo 10 % s koruzo zasejanih polj obdelujejo s traktorji. To kaže, da je mehanizacija na kmetijskih posestvih eden izmed odločilnih činiteljev za povečanje pridelka žita.

Sedanji plačilni sistem na kmetijskih posestvih po mnenju anketne komisije onemogoča uveljavljenje boljše organizacije dela in povečanje pridelka, ker ne temelji na dozeženi proizvodnji. V poročilu je poudarjeno, da je zato treba uvesti sistem, ki bi bil podoben mesečni akontaciji, ki bi jo ob koncu meseca realizirali na podlagi mesečne proizvodnje. Dolej so bili mesečni zaključki kmetijskih delavcev na posestvih dokaj nizki, to pa je bilo pogojeno s sedanjim sistemom obračun-

skih zaslužkov. Razen tega delavcem niso priznavali strokovne kvalifikacije kot ostalim delavcem v gospodarstvu, marveč jih plačujejo po delu, ki ga opravljajo. To pa je eden izmed vzrokov fluktuacije delavcev na kmetijskih posestvih.

Način odobravanja investicijskih kreditov kmetijskim posestvom vsebuje, sodi komisija, vrsto slabosti. Komisija je predlagala, naj bi formirali poseben krog investicij za kmetijska posestva, pri čemer bi ohranili sistem natečajev, vendar bi bili pogoji ugodnejši.

Komisija je tudi podrobno proučila melioracijski sistem v kmetijstvu. Dosedanji podatki kažejo, da se donos žita v naši

državi iz leta v leto spreminja, kar je v glavnem posledica suše in poplav, ki so pri nas pogosti pojavi. Sodijo, da je voda eden izmed odločilnih činiteljev, od katerega je praviloma odvisna višina donosov. Naša dežela je zelo bogata z vodo, pa tudi največje površine orne zemlje, okrog 3,4 milijona hektarov, so ob bregovih rek. Pridelke na teh površinah se malone vsako leto zmanjša zavoljo poplav ali suše. Po podatkih Zveznega zavoda za planiranje znaša škoda od poplav letno povprečno 27,3 milijarde dinarjev, medtem ko znaša povprečna letna škoda od suše kakih 42 milijard dinarjev.

Priprave za širšo uporabo radioaktivnih izotopov v naši industriji

Beograd, 7. maja. V zvezni industrijski zbornici bodo v kratkem upostavili odbor za uporabo radioaktivnih izotopov v naši industriji. Ta odbor, v katerem bodo strokovnjaki raznih industrijskih panog, bo pripravil program praktičnih priprav za širšo uporabo radioaktivnih izotopov v industrijski proizvodnji.

Organiziral bo tudi seminarje in tečaje, na katerih se bodo predstavniki tovarn seznanili z možnostmi in načini uporabe izotopov, kakor tudi z uspehi, ki bi jih dosegli s takšno uporabo v izpolnjevanju proizvodnje in zboljšanju kakovosti izdelkov.

Sklep o upostavitvi odbora in o pripravah na uporabo radioaktivnih izotopov v industriji je bil sprejet na skupnem sestanku predstavnikov Zvezne industrijske zbornice, strokovnih združenj in atomskih strokovnjakov, ki je bil

sklican na pobudo zvezne komisije za jedrsko energijo. Na tem sestanku so tudi sklenili, da bodo odbore za pospeševanje proizvodnje pri 40 industrijskih združenjih razširili z inženirji in drugimi strokovnjaki, ki bi se posebej ukvarjali z uporabo radioaktivnih izotopov v industriji.

Akcijo za širšo uporabo radioaktivnih izotopov v industriji bo Zvezna industrijska zbornica finansirala iz sklada za pospeševanje industrijske proizvodnje.

IZ PROBLEMATIKE NAŠEGA NOTRANJEGA TRGA

Pomanjkljivosti sedanjega načina uvoza BLAGA ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Zaradi ureditve in stabilizacije notranjega trga je v letošnjem zveznem družbenem planu predvideno ne le povečanje uvoza osnovnih živil od lanskih 33 na 47 milijard deviznih dinarjev, kar bo omogočilo ustvarjanje potrebnih komercialnih zalog, marveč tudi povečanje uvoza ostalega blaga za osebno potrošnjo, od lanskih 3,8 na 10 milijard deviznih dinarjev. Ta dopolnilni uvoz blaga za osebno potrošnjo bo bistveno podpiri napore za širšo blagovno izmenjavo z vsajjo, hkrati pa bo pripomogel, da se izpolnijo praznine na notranjem trgu in boljše vskladita ponudba in povpraševanje na trgu blaga za osebno potrošnjo.

Nosilec deviznih kontingentov za uvoz blaga za široko potrošnjo je Zveza trgovinskih zbornic FLRLJ, ki pa pri izvajanju svoje naloge ni pokazala najboljših rezultatov. O tem so prve razprave na nedavnem obnem zboru Trgovinske zbornice za Slovenijo v Rogaske Slatini. Več komisij, izvoljenih na obnem zboru, je hkrati sprožilo to vprašanje in pokazalo nekatere slabosti sedanjega sistema uvoza. Tako je komisija za napredek trgovanja v svojih sklepih ugotovila, da je dosedanji način uvoza in prodaje tega blaga na notranjem trgu kazal več slabosti kakor dobrih strani in povzročil škodljive posledice na notranjem trgu. Zato bi bilo treba po sklepi komisije sedanji način uvoza opustiti in vprašanje urediti tako, da bo dohila devizna sredstva na razpolago trgovska podjetja na debelo v posebnem deviznem krogu, podobno kakor dobi devize industrija za reprodukcijski material. Trgovska podjetja na debelo bi si potem sama izbrala uvozna podjetja in bi se z njimi dogovorila o asortimanu in pogojih uvoza, upoštevajoč pri tem, da ne bomo brez potrebe uvažali blaga, ki za doma izdelujemo v zadostnih količinah in ustrezne kakovosti, ker je bolje uvažati surovine in polizdelke kakor gotove izdelke. Asortiman uvoznega blaga pa naj bi sestavljali v strokovnih sekcijah pri republiških trgovinskih zbornicah.

Trga, hkrati pa nekatere vrste najbolj deficitarnega blaga uvažamo v docela nezadostnih količinah. Največ ugovorov pa je proti načinu prodaje uvoznega blaga na avkcljah. Blago, ki je bilo uvoženo brez stvarne potrebe ali v prevelikih količinah, ostane deloma ali v celoti neprodano, če pa so uvožene količine prevelike, doseže pri licitaciji pretirano visoke cene. V tem primeru se ustvarjajo dvojne cene za iste proizvode domačega in tujeja izvora, kar nasprotuje prizadevanjem za stabilizacijo, ruši ustaljenost tržišča in omogoča razne spekulativne pojave. Tak je primer s pocinkano pločevino, ki je tako nujno potrebna za obnovo in vzdrževanje hiš, ali s pocinkano žico. Podobno je z ovornim papirjem in papirjem za vrečice.

Proti sedanjemu načinu uvoza deficitarnega blaga je trgovina nastopila že konec lanskega leta, ko je praksa prvih avkclj pokazala svoje slabosti. Predlagani sta bili dve možnosti, ali da se daje na licitacijo devize, tako da bi sam uvoznik v okviru določenih panog in po potrebah trga določil asortiman in kvaliteto blaga, ki naj se uvozi (prodajo deviz na licitaciji dopušča tudi nedavni odlok Zveznega izvršnega sveta o uvozu blaga za široko potrošnjo), ali pa z razdelitvijo deviz na republike po kvotah, upoštevajoč dejanski promet dotičnega blaga. Sekretariat Zvezne trgovinskih zbornic na nadalje vztraja pri sedanjem načinu uvoza. Konec aprila je Zveza razpisala nov natečaj za uvozna podjetja, in sicer za uvoz raznega in industrijskega blaga v vrednosti okrog 639 milijonov deviznih dinarjev (za 48 milijonov din porcelana, za 373 milijonov din kovinskega blaga, glasbenih instrumentov, nürnbergskega blaga, bižuterije, igrač, lovskega in športnega blaga in fotomateriala, za 38 milijonov din kemikalij, za 35 milijonov din papirja in za 25 milijonov din gumijastih izdelkov).

Naša uvozna podjetja se upravljeno pritožujejo, da je rok za predložitev ponudb (ki so vrh tega vezane na seznam blaga, ki pride v poštev za uvoz) mnogo prekratek, tako da ni moč dobiti najpovoljnejših ponudb. Razen tega iz razpisa ni razvidno, koliko je na razpolago deviz iz posameznih držav, in že zaradi tega ni mogoče pripraviti ponudb. Nadalje opozarjajo, da imajo taki natečaji za posledico, da vsa uvozna podjetja hkrati nastopajo v inozemstvu s povpraševanjem za isto blago in za iste količine, kar bistveno kvantno nabavno ceno v tujini, in to prav v nasprotju z utemeljitvijo sedanjega načina uvoza, češ da bomo dosegli ugodnejše nabavne cene, če uvoznih količin ne drobimo.

V Zvezi trgovinskih zbornic je obravnavanje uvoza potrošnega blaga povzročilo že določene težave. Prav tako je kritika trgovine že nekaj časa usmerjena proti načinu dela sekretariata Zveze, ki vodi nekakšno svojo politiko. Prav bi bilo, da bi se na bližnji letni skupščini Zveze v Beogradu za vprašanja razčistila. Gotovo ni neupravičeno pričakovanje, izraženo na obnem zboru Trgovinskih zbornic za Slovenijo, da bo ta skupščina pomagala uvesti v organ Zveze tak sistem dela, ki bo ustrezal njenim obdobjnim nalogam. Pravičen in s potrebami vsklajen uvoz potrošnega blaga lahko bistveno pripomore k stabilizaciji in umiritvi notranjega trga. Zato moramo v ta namen določena devizna sredstva čim smotrneje porabiti.

Zasedanje mednarodnega odbora za raziskovanje nizkih plavžev

V prostorskih kemijskega inštituta Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani se je začelo večeraj dvodnevno zasedanje Mednarodnega odbora za raziskovanje nizkih plavžev, v katerem sodeluje sedem dežel. Seji prisostvujejo tudi predsednik odbora g. Malcor, ki je tudi predsednik francoskega metalurškega inštituta. Ta odbor so ustanovili na pobudo ekonomske komisije OZN za Evropo.

Ustanovili naj bi zvezni inštitut za proučevanje komunalnih problemov

Beograd, 7. maja (Tanjug). V sekretariatu Stalne konference mest je bil danes sestanek tajnikov ljudskih odborov Beograda, Ljubljane, Skoplja, Reke, Kragujevca in Sabca, na katerem so izmenjali misli o načinu in vsebini dela Stalne konference. Zlasti je bilo govora o osnutku statuta in poslovnika za delo skupščin Stalne konference. Tajniki ljudskih odborov so sprejeli pobudo Stalne konference, naj bi ustanovili zvezni inštitut za proučevanje komunalnih problemov.

Inštitut za proučevanje družbeno gospodarske problematike, izgradnje naselij, stanovanjske in komunalne dejavnosti, o ustanovitvi katerega bo govora tudi na bližnji seji predsedstva Stalne konference, naj bi se ukvarjal s proučevanjem perspektivnega razvoja in finansiranja na področju komunalne izgradnje. Inštitut naj bi strokovno pomagal investitorjem na področju stanovanjske in komunalne izgradnje z izdelovanjem projektov in investicijskih programov. Na zahtevo ljudskih odborov in drugih družbenih organov bi dajal inštitut predloge in sestavljal študije o ureditvi določenih komunalnih problemov.

Današnjemu sestanku sta prisostvovala državna podsekretarka za splošno upravo Neda Božinović in sekretar Zveznega izvršnega sveta za zakonodajo in organizacijo Leo Geršković.

Zveza Svobod in prosvetnih društev Slovenije in Društvo slovenskih književnikov prirejata

v sredo 9. maja 1956 ob 20. uri v opernem gledališču v Ljubljani slavnostno akademijo v počastitev 80-letnice rojstva Ivana Cankarja.

- Spred:
1. Slavnostni govor: Ivan Potrč, predsednik društva slovenskih književnikov
 2. Karol Pahor: »Očenaš hlapca Jerneja«, izvajajo moški zbor DPD Svoboda Slava Kvalovra, Maribor-Tabor — pod vodstvom profesorja Jožeta Gregorca
 3. Ivan Cankar: »Kralj Matjaž« — recitira Jože Tiran
 4. L. M. Škerjanc: »Marenka«, koreografska simfonična pesnitev — izvajajo simfonični orkester Slovenske filharmonije, dirigent Rado Simoniti
 5. Ivan Cankar: »Bela krhantema« (odlomki) — recitira Jože Tiran ob klavirski spremljavi Bojana Adamiča
 6. Matija Bravničar: »Jernejeva pravica«, finale iz opere množice v 8 slikah: »Hlapec Jernej in njegova pravica« Jernej — Friderik Lupša; napovedovalec Jože Tiran; dirigent Rado Simoniti; izvajata mešanji zbor in simfonični orkester Slovenske filharmonije.

DNEVNA KRONIKA

Boris Zihel sprejel poljske novinarje

Sinoči je v Klubu ljudskih poslanev v Ljubljani sprejel tov. Boris Zihel delegacijo poljskih novinarjev, ki še nekaj dni potuje po Jugoslaviji. V daljšem razgovoru so se poljski novinarji zanimali zlasti za razna vprašanja s kulturnega in z znanstvenega področja.

Včeraj so poljski novinarji najprej obiskali grobnico talcev v Dragi pri Begunjah, nato pa nadaljevali pot v Kranj. Tu so si ogledali tovarno »Iskro« in se pogovarjali z direktorjem, člani delavskega sveta in upravnega odbora ter predstavniki politič-

nih organizacij. Potem so bili tudi pri predsedniku občinskega ljudskega odbora Kranj tovarišu Vinku Hafnerju in se zanimali predvsem za našo ureditev komun. Danes bodo poljski novinarji obiskali Litostroj, nato pa si bodo ogledali razne zanimivosti Ljubljane.

Izročitev visokega odlikovanja G. A. Kosu

V prostorih Izvršnega sveta Slovenije je bil izročen večeraj Red zaslug za narod I. stopnje slovenskemu slikarju in članu Slovenske akademije znanosti in umetnosti Gajmiru Antonu Kosu. Svečanosti ob izročitvi visokega odlikovanja umetniku Kosu, ki je nedavno slavil 60-letnico življenja in 35-letnico umetniške dejavnosti, so prisostvovali podpredsednik Ljudske skupščine Slovenije dr. Ferdo Kozak, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar ter predstavniki javnega in kulturnega življenja Slovenije in slovenskih upodabljalnih umetnikov.

Naši mladinci povabljeni v Romunijo

Romunski veleposlanik v Jugoslaviji g. Nicolae Guina je večeraj obiskal predsednika Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije Milijana Neorčiča in mu ob tej priložnosti sporočil povabilo organizacije romunske delavske mladine, naj delegacija Ljudske mladine Jugoslavije obišče Romunijo.

ZDRAVICA PREDSEDNIKA TITA NA SLAVNOSTNI VEČERJI V ELIZEJSKI PALACI

V obrambi človeštva in njegove kulture

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik republike Tito je nato odgovoril z naslednjo zdravico:

»Gospod predsednik, globoko ganjen spriču prijateljskih besed in čustev, ki ste jih izrazili v svoji zdravici narodom moje domovine in meni osebno, se vam najtopleje zahvaljujem. Zahvaljujem se tudi v imenu svoje soproge in v svojem imenu za vabilo, naj obiščemo vas in vašo krasno deželo ter uživamo vašo gostoljubnost.

Neuničljive vezi

Zgodovinska dogajanja v zadnjih desetletjih vežejo naši dve deželi z neuničljivimi vezmi skupnih bojev, skupnega trpljenja in skupnih radosti. Te vezi, zapečatenes s krvjo v boju za isto stvar v dveh svetovnih vojnah, v boju za svobodo in neodvisnost, v boju za obstoj, so trajna vezi, ki je ni moč z ničemer izbrisati ne samo s strani zgodovinskega dogajanja, marveč tudi ne iz src sedanjih in bodočih rodov naših narodov. Ljudje v naši deželi nikoli ne bodo pozabili velikanskih žrtev, ki jih je prispel francoski narod, ko je med prvo svetovno vojno pošiljal svoje sinove na pomoč junaškemu in izmučenemu srbskemu narodu. Hvala za te žrtve ni obledela in nikoli ne bo obledela v srcih naših ljudi.

kulture: umetnost, književnost in napredne ideje genijev, ki jih je dalo ljudstvo Francije, niso samo dobro znane pri nas, marveč so tudi močno vplivale na razvoj naše kulture v mnogih letih predvojnega obdobja. Pa ne samo v predvojnem obdobju, marveč tudi zdaj, v novi Jugoslaviji, naše ljudstvo visoko ceni kulturni napredek prijateljske Francije in želi zlasti na tem področju najtesnejše sodelovanje.

Pomoč Francije

Nas zelo veseli, da vidimo, da je ljudstvo Francije prispevalo ogromne napore in v tako kratkem času ne samo obnovilo svojo deželo in odstranilo posledice vojnega opustošenja, marveč je tudi doseglo njen znaten napredek.

Smatram za potrebno, da zlasti poudarim, da čutijo narodi Jugoslavije hvaležnost in da zelo cenijo sodelovanje Francije in tristranski gospodarski pomoči naši

poznamo, če ne razumemo drug drugega, če ne razumemo bistva dogajanja v tej ali oni deželi, če ne poznamo običajev, teženj in težav narodov posameznih dežel, tedaj ni čudno, da kaj radi drug od drugih prej mislimo slabo kakor dobro. To pa še zmeraj ustvarja prepad in nevarne položaje med narodi. Mislim, da je svet dosegel že mnogo glede medsebojnega spoznavanja narodov in da je to zelo bodrilno za nadaljnjo krepitev mira na svetu in za mednarodna sodelovanja. Treba je samo pogumno nadaljevati to pot in poglabljati medsebojno zaupanje.

Skupne koristi naših dveh dežel

Gospod predsednik, trdno sem prepričan, da se stiki med našima dvema deželama razvijajo v prijateljskem duhu in da postaja naše sodelovanje čedalje plodnejše tako glede zunanje političnih vprašanj kakor tudi v naših odnosih. Med nami ni bistvenih elementov, ki bi nas mogli in smeli ovirati na poti vsestranskega, koristnega sodelovanja. Nas ne vežejo samo tradicionalne vezi prijateljstva, marveč nas morajo še bolj povezovati skupne koristi naših dežel v prihodnosti,

mestnega magistrata, ki ga priredi predsednik mestne občine Pariza Jacques Peron. Sprejem bo opoldne. V tem veličastnem poslopiju iz 16. stoletja, stoječem poleg znane cerkve Notre dame, se bo maršal Tito vpisal v zlato knjigo Pariza.

Svečano kosilo bo prirejeno v palači Lauzun na seinskem otoku, ki je bila zgrajena leta 1657 in ki jo uporabljajo zdaj za uradne sprejeme visokih gostov. Notranjost palače je zakladnica največjih umetnin 17. stoletja.

Po končanih prvih političnih razgovorih v palači Matignon se bo predsednik Tito s spremstvom vrnil v Elizejsko palačo, zvečer pa bo v jugoslovanskem veleposlaništvu svečana večerja, katere se bodo udeležili predsednik francoske republike René Coty in predsednik Tito ter francoske in jugoslovanske osebnosti. Po večerji bo svečana predstava v pariški Operi.

DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

v naših tovarnah je zbudilo zanimanje češkoslovaških parlamentarcev

Zeleznik, 7. maja (Tanjug). — Češkoslovaška parlamentarna delegacija je danes dopoldne, razdeljena v dve skupini, obiskala Inštitut za jedrsko znanost v Vinčici in tovarno »Ivo Lola-Ribar« v Zelezniku.

Prva skupina z vodjo delegacije Zdenekom Firlingerjem je bila v Zelezniku, kjer se je dalj časa ogledovala tovarniške naprave in se razgovarjala z delavci. Zanimali so se za planiranje in proizvodnjo tovarne, za formiranje cen tovarniških izdelkov in za odnos med državo in podjetjem. Prav tako jih je zanimalo, kako volijo delavski svet, kako imenujejo direktorja podjetja, kakor tudi vrsta drugih praktičnih vprašanj delavskega samoupravljanja. Na številna vprašanja članov parlamentarne delegacije so dajali poglobljena odgovora predsednik upravnega odbora tovarne Milorad Vukolič,

direktor podjetja ing. Vlado Mirković in člani delavskega sveta. V Inštitutu za jedrsko znanost v Vinčici se je druga skupina mudila več kot dve uri in si ogledala inštitut ter se seznanila z našimi uspehi na področju jedrskih raziskovanj.

Češkoslovaške parlamentarne je popoldne sprejel rektor beograjske univerze Ilija Djuričić. Gostje so imeli razgovore tudi s predstavniki Zveznega zavoda za socialno zavarovanje.

Jeseni bo naša parlamentarna delegacija potovala na Češkoslovaško in tako vrnila obisk češkoslovaškim parlamentarcem.

Parlamentarni obiski

Beograd, 7. maja (Tanjug). V okviru medsebojnih obiskov parlamentarnih delegacij bo delegacija Zvezne ljudske skupščine oktobra potovala v Romunijo. Romunska delegacija bo naši Skupščini kasneje vrnila obisk.

V drugi polovici septembra ali v začetku oktobra bo Jugoslavijo obiskala delegacija poljskega sejma. To bo prvi neposredni stik med parlamentoma obeh dežel.

Bolgarska parlamentarna delegacija pa bo brzkone obiskala Jugoslavijo že konec maja in tako vrnila obisk naši delegaciji, ki se je mudila aprila v Bolgariji.

Jeseni bo Jugoslavijo obiskala tudi delegacija izraelskega parlamenta. Prav tako je napovedan obisk naše delegacije v Zahodni Nemčiji za drugo polovico septembra. Delegacija bo vodil predsednik Skupščine Moša Pijade. Zahodnonemška parlamentarna delegacija se je mudila v Jugoslaviji lani v maju.

Razgovori francoskih socialistov v Moskvi

Moskva, 7. maja. (AFP). Snoči je bilo v Moskvi izdano poročilo o razgovorih, ki so jih imeli člani delegacije francoske socialistične stranke z voditelji KP Sovjetske zveze. Poročilo pravi, da so se razgovori, ki so trajali več ur, odvijali v vzdušju prijateljstva in popolne iskrenosti. Razgovore bodo nadaljevali, ko se bo francoska delegacija vrnila s poti po Sovjetski zvezi.

FRANCOSKI TISK O POMENU OBISKA PREDSEDNIKA TITA

Najzgovornejši dokaz prijateljstva prizadevanj za aktivno koeksistenco in mir na svetu

Pariz, 7. maja (Tanjug). Francoski tisk označuje obisk predsednika Tita za »najzgovornejši dokaz francosko-jugoslovanskega prijateljstva. Vsi časniki izražajo na prvih straneh pristrane dobrodošlice maršalu Titu. Večina pa jih je posebno urejene strani posvetila življenju jugoslovanskega predsednika, ki ga imenujejo »borca za aktivno koeksistenco in najbolj zaslužnega posrednika med Vzhodom in Zahodom«. Tudi diplomatski opazovalci poudarjajo, da bodo francosko-jugoslovanski politični razgovori nedvomno dragocen prispevek k stvari obtega mira.

»Figaro« pravi: »Ne moremo dvomiti, da pripravlja francoski narod topel sprejem najvišjemu predstavniku narodov, ki jih že dolga zgodovina prijateljstva veže z našo deželo.

»Aurore« je posvetila predsedniku Tita posebno stran in pravi med drugim: »Večina zgodovinarjev že pripisuje in bo še pripisovala čedalje večji pomen vlogi, ki jo ima poglavar jugoslovanske države v povojni zgodovini.

»Combat« pa piše med drugim: »Maršal Tito je najbolj aktiven pionir boljšega razumevanja med dvema deloma sveta in njegov obisk v Parizu pomeni zgodovinski, morda odločilno etapo v službi mira.

V posebnem uvodniku poudarja glasilo KP Francije »Humani-

té«: »Francoska javnost želi, da bi ta dogodek pripomogel k okrepljenju francosko-jugoslovanskega prijateljstva in dal novo pobudo za pomiritev svetovnega položaja.

»Parisienne Libérée« opozarja v komentarju svojega glavnega urednika na to, da je »razvoj koeksistence med Francijo in Jugoslavijo na visoki stopnji, ker se nobena dežela ne boji, da bi se utegnla druga vmešavati v njene posle.

Ves francoski tisk je objavil davi izjavo predsednika republike Tita, ki jo je dal pred odhodom v Francijo, ter daljše izveščke iz razgovora francoskega ministrskega predsednika Guy Molleta s pariškim dopisnikom agencije »Tanjug«.

Odnevi v Londonu

London, 7. maja (Tanjug). Obisk predsednika Tita v Franciji angleški vladni krogi pozdravljajo. V Londonu se spominjajo obiska maršala Tita pred tremi leti in pozdravljajo krepitev stikov med prijateljskima vladama Jugoslavije in Francije.

Večerni londonski tisk priložuje pod debelimi naslovi na prvih straneh obširna poročila o prihodu predsednika Tita v Pariz. V »Evening Standard« se začnejo z naslednjimi besedami: »Maršal Tito je prispel danes v Pariz, kjer so ga sprejeli z najbolj navdušenimi pozdravi, kar jih je glavno mesto Francije priredilo v vseh minulih letih katejemu koli poglavarju države.«

Današnji program

Program drugega dne bivanja predsednika Tita v Parizu predvideva svečan sprejem v poslopiju

SKLAD POMOČI OZN gospodarsko nerazvitim deželam

New York, 7. maja (Tanjug). V OZN so se danes ponovno začeli razgovori o ustanovitvi organizacije za gospodarski razvoj nerazvitih dežel. Po nalogu Generalne skupščine mora odbor delegatov vlad 16 dežel, med njimi tudi Jugoslavija, vnovič proučiti vse možnosti za ustanovitev sklada in o tem poročati Ekonomsko-socialnemu svetu in Generalni skupščini. Pričakujejo, da bo odbor zdaj zasedal kake tri tedne.

Deseto zasedanje, na katerem so obravnavali ustanovitev sklada, so ugotovili »naraščajoče uveljavljanje« zamisli o ustanovitvi sklada ter izrazili prepričanje, da se bodo v »bližnji prihodnosti« pogoj za njeno realizacijo še izboljšali. Tedaj so tudi sprejeli resolucijo, s katero so Hammarskjöldu naročili, naj v zainteresiranih deželah zbere predloge o ustanovitvi, delovanju in pristojnosti take ustanove in svoja poročila predloži odboru delegatov 16 dežel.

Zamisel o tem skladu obrav-

DELEGACIJA VRHOVNEGA SOVJETA NA POTI V STOCKHOLM

Moskva, 7. maja. (TASS). Danes je odpotovala iz Moskve v Stockholm na obisk delegacija Vrhovnega sovjeta ZSSR. Delegacijo vodi predsednik Zveznega sovjeta M. A. Volkov.

Z VSEH STRANI SVETA

SVEDSKA SODELOVANJE Z ZDA IN SZ V OKVIRU GEOFIZIČNEGA LETA

Stockholm, 7. maja. (AFP). »Dagens Nyheter« piše, da bo 22. maja v Stockholmu konferenca sovjetskih, ameriških in skandinavskih znanstvenikov, na kateri se bo okrog 40 znanstvenikov posvetovalo o medsebojnem sodelovanju na področju Arktike v okviru »geofizičnega leta«.

ZAHODNA NEMCIJA OBISK PREDSEDNIKA ISLANDSKE REPUBLIKE

Bonn, 7. maja. (Reuter). Predsednik islandske vlade Tors je prispel v

Bonn na uradni obisk. S tem vrača obisk zahodnonemškemu kanclerju Adenauerju, ki se je lani na svojem potovanju v ZDA ustavil na Islandiji.

VELIKA BRITANIJA INSPEKCIJA V ADENU IN SOMALIJI

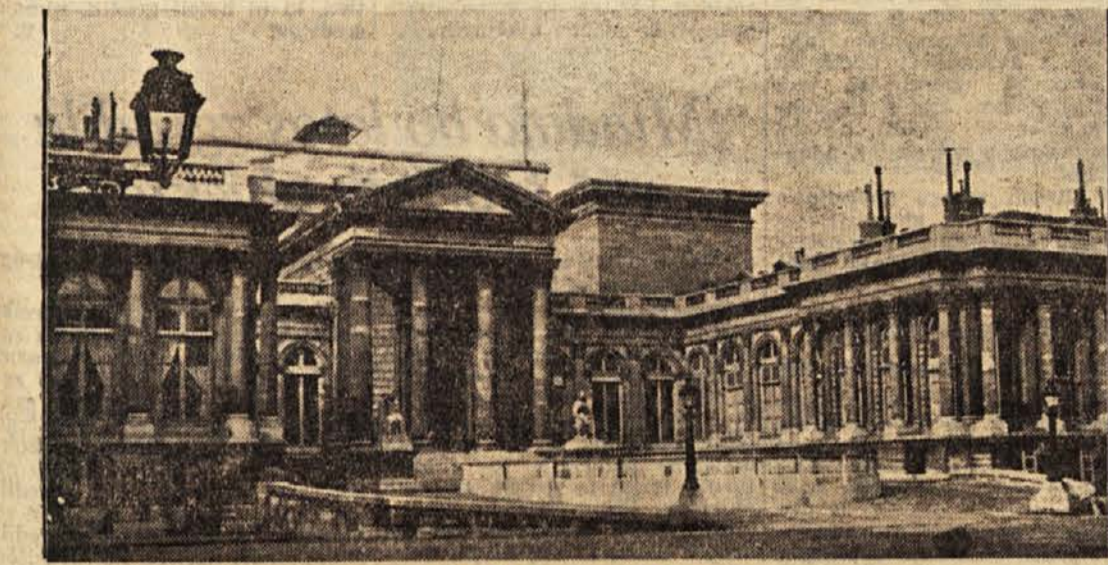
London, 7. maja. (AFP). Državni podtajnik v ministrstvu za kolonije Llyod je danes odpotoval v britanska protoktorata Aden in Somalijo. Ondi se bo mudil deset dni. Skrajja je nameraval obiskati samo Britansko Somalijo, vendar kaže, da ga je politični in gospodarski položaj v Adenu pripravil do tega, da je program svojega potovanja razširil.

ITALIJA SVETOVNA AERONAVTIČNA KONFERENCA

San Remo, 7. maja. (AFP). Danes se je začela v San Remu v prisotnosti 350 delegatov deveta svetovna aeronavtična konferenca. Delegati zastopajo 74 družb za letalski promet, vladnih in Svetovni organizaciji za civilni letalski promet, dalje glavne mednarodne aeronavtične tovarne in podjetja, ki izdelujejo instrumente za telekomunikacije.

EGIPT VOJAŠKO SODELOVANJE Z JORDANIJO

Kairo, 7. maja. (AFP). — Egipt in Jordanija sta sklenila ustanoviti skupni vojaški svet in odbor za stike med vojskama na osnovi sporazuma o medsebojnem vojaškem sodelovanju med Jordanijo in Egiptom, ki je bil sklenjen minulo soboto v Kairu. Vojaški svet in odbor za zvezo se bosta izmenoma sestajala v Kairu in Anamu ter pripravljala skupne obrambne načrte

Glavni vhod v Elizejsko palačo

vinskega dogajanja, marveč tudi ne iz src sedanjih in bodočih rodov naših narodov. Ljudje v naši deželi nikoli ne bodo pozabili velikanskih žrtev, ki jih je prispel francoski narod, ko je med prvo svetovno vojno pošiljal svoje sinove na pomoč junaškemu in izmučenemu srbskemu narodu. Hvala za te žrtve ni obledela in nikoli ne bo obledela v srcih naših ljudi.

deželi v njenih težavnih trenutkih izolacije in pritiska. To velja tembolj, ker je bila tudi Francija sama takrat v fazi celjenja globokih ran kot posledice vojnega opustošenja. Nam je bila ta pomoč prijateljske Francije gmotno zelo koristna, še večji pa je bil njen pomen v moralnem in političnem pogledu, ker je pričala o tem, da ljudstvo in vlada Francije nista pozabila svojih starih zaveznikov in prijateljev.

koristi miru, koristi naše varnosti, svobode in neodvisnosti. Jez sem se doslej prepričal, da imamo enaka ali podobna gledišča v mnogih mednarodnih problemih. Sodelovanje v teh vprašanjih lahko mnogo koristi ublažitvi mednarodnega vzdušja in okrepljenju mira. Prepričan sem, da bo ta naš obisk mnogo koristil obojema deželama. Našim dobrim odnosomajem in sodelovanju v vprašanjih skupne koristi pa ne mora in ne sme biti ovira ta ali ona razlika v našem gledanju na posamezne probleme zunanje političnega in notranjega značaja. Mnogo je skupnih vprašanj velikega pomena za obe deželi, ki narokujejo potrebo po našem prijateljskem in vsestranskem sodelovanju ne le v korist Francije in Jugoslavije, marveč tudi v korist mira in mednarodnega sodelovanja na svetu.

Dvigam to čašo, gospod predsednik, za vaše zdravje in dolgo življenje, za srečo francoskega naroda in za vsestranski razcvet naše krasne dežele, za trajno prijateljstvo med Francijo in Jugoslavijo.

V skupnem boju proti napadalcu

Strinjam se z vami, gospod predsednik, da je druga svetovna tragedija sledila zato, ker niso upoštevali naukov iz prve in niso odločno ukrenili vsega, kar je bilo potrebno, da bi človeštvo obvarovali nove katastrofe s še strašnejšimi posledicami. Za Jugoslavijo so bile te posledice zlasti hude in kljubovalno jim je lahko samo ljudstvo, ki je ostalo zvesto svojim tradicijam boja za svojo svobodo in neodvisnost. Na drugi strani so lahko naši narodi kljubovali tem hudim posledicam tudi zato, ker so v teh težavnih trenutkih našli same sebe in so razumeli vso škodljivost svoje razcepjenosti in medsebojnih razprtij ter so spriču smrtne nevarnosti, v neenakem boju proti okupatorju, skovali svoje bratstvo in enotnost, ki jim je omogočila, da so uspešno bili boj proti okupatorju in ki jim zdaj omogoča, da uspešno grade svoje boljše življenje in čvrsto državno skupnost.

pod okupacije samo svoji borbi. Ne, mi smo skladno s svojimi silami dali samo bogat prispevek v prvih vrstah za skupno stvar vseh zaveznikov, med katerimi je bila spet Francija ena prvih žrtev napadalca, ki je morala prenesti vso težo in krutost ogromnega fašističnega vojnega stroja v tem prvem navalu, ki je presenetil svet, pa tudi tiste činitele, ki jih je v njihovi sebični slepoti zadel velik del krivde, da je lahko prišlo do ustvaritve takšnega vojnega stroja in do takega napada.

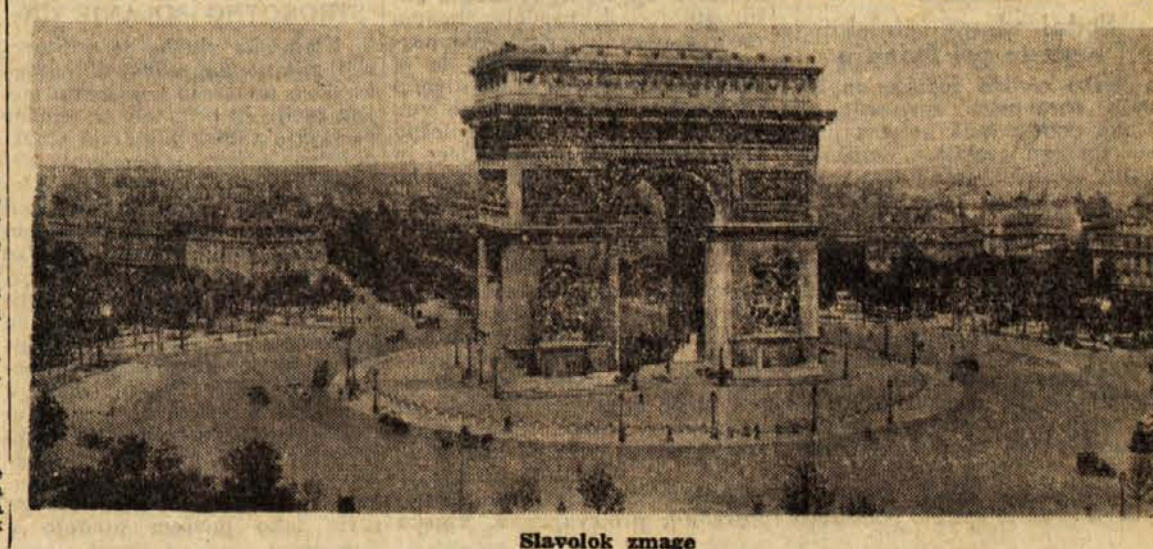
Naša vroča želja je, da bi odgovorni ljudje na svetu, zlasti voditelji tistih dežel, ki so bile žrtve agresije, povzeli ustrezen nauk vsaj iz druge svetovne vojne, da bi se varovali ponovitve napak iz minulosti in da bi jim ozke koristi ne zasenčile spomina na minulost in vidikov prihodnosti, marveč da bi nenehoma misli, na najvažnejšo stvar, namreč na mir ter mirno mednarodno sporazumevanje in sodelovanje.

Upoštevanje teženj in težav narodov vseh dežel sveta

Zdaj ni čas, da bi ugotavljali, kdo je bil kriv, koliko in v čem. Zdaj gre za to, da bi krivce ne bilo več, da ne dopustimo, da bi se posamezniki igrali z usodo sveta, kajti tedaj tudi vojnih katastrof ne bo. Nova svetovna vojna z zdaj možnimi vojnimi sredstvi, zlasti z atomskim, pa bi utegnila ogroziti tudi sam obstoj človeštva z vso njegovo sedanjo kulturo in civilizacijo. Če

se zavedamo takšnih posledic, je jasno, da moramo odkloniti metodo obravnavanja raznih spornih vprašanj z vojnimi sredstvi ter poiskati nove načine in poto za sporazumevanje med državami in narodi v mednarodnem sodelovanju in drugem. Ne smemo biti nestrpni v pričakovanju ugodnih sadov, kajti do njih lahko pride samo, če upoštevamo, da vojne ne spravijo s sveta spornih vprašanj, marveč da jih še bolj zamotajo. Biti pa moramo strpni glede drugih stvari, kadar gre za razorožitve in podobna vprašanja, ki zdaj vzbujajo zaskrbljenost sveta. Tekmovanje v oboroževanju namreč zahteva ogromne gmotne dobrine, ki bi jih lahko porabili za povečanje blaginje ljudi.

Docela se strinjam z vami, gospod predsednik, da je že prišlo do postopnega odstranjevanja pregrad, ki so onemogočale narodom, da bi se medsebojno spoznali. V mednarodnih stikih je to zelo važno. Če se dobro ne

Slavolok Zmago

Nadaljnji sovjetsko-britanski razgovori o Indokini

London, 7. maja (Tanjug). — Minister brez listine v Foreign Officeu lord Reading je danes popoldne z namestnikom sovjetskega zunanjega ministra Gromikom nadaljeval razgovore o Indokini. Razgovor je bil tajen. Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva je pozneje izjavil, da mu ni znano, koliko časa bo trajala ta izmenjava misli.

VEDNO VEČJA ŽELJA

da bi ustanovili srednjo tehnično šolo v Mariboru

Pred meseci smo že pisali, da bi bilo nujno potrebno ustanoviti srednjo tehnično šolo tudi v Mariboru. Svet za šolstvo pri Okrajnem ljudskem odboru je napravil takrat zanimivo anketo med industrijskimi podjetji, v kateri so se le-ta ne le z navdušenjem izrekla za ustanovitev, temveč tudi s številkami dokazala potrebo po kadru s srednjetechnično izobrazbo. Obljubila so tudi materialno in moralno pomoč. Ni pa samo industrija tista, ki to zahteva. V Mariboru ostane vsako leto večje število mladincev, ki se zato, ker niso bili sprejeti v Ljubljani, ali pa nimajo sredstev za študij, od-

ločijo za ekonomsko srednjo šolo in drugam. Odločijo se pač za poklice, na katere se lahko pripravijo v Mariboru, saj tudi nimajo druge izbire. V zadnjem času ni bilo dneva, ko bi se za ustanovitev srednje tehnične šole v Mariboru ne zanimali tudi starši. V Ljubljani so se namreč medtem že napolnili internati. Zanimali smo se na Svetu za šolstvo, kako je z ustanovitvijo srednje tehnične šole v Mariboru. Zvedeli smo, da so na zadnji seji Sveta za šolstvo ponovno govorili o tem, da bi v jeseni ustanovili elektrotehnično in strojni oddelek. Stroške za oba oddelka

so vnesli tudi v predlog letošnjega proračuna. Določili so tudi posebno komisijo, ki vključuje razen predstavnikov Sveta za šolstvo še tri člane Gospodarskega sveta. Komisija bo proučila, kakšni so pogoji glede prostorov in vzgojnega kadra. Zvedeli smo tudi, da bi prostori, s katerimi razpolaga Industrijska kovinska šola v Tovarni avtomobilov, zadostovali za nekaj prvih letnikov. Tudi kar zadeva vzgojitelje, bi poleg manjšega števila redno nastavljenih našli honorarne predavatelje med inženirji v mariborskih tovarnah. Nekatere so vprašali tudi za mnenje in so se z zanimanjem odzvali. Komisija se bo že te dni sestala. Ko bo sestavila predlog za ustanovitev šole, ga bo Svet za šolstvo predložil v odobritev obema zboroma na prihodnjem zasedanju Okrajnega ljudskega odbora. V primeru, da bo predlog sprejet, bo o njem razpravljala še Svet za kulturo in prosveto LRS, ki mora dati svoj pristanek. Posebnost te šole, kot smo zvedeli na Svetu za šolstvo, bo ta, da bo imela po dva vzporedna oddelka, in sicer konstruktorskega in obratnega. Obratni bo namenjen predvsem kvalificiranim delavcem, ki sedaj niso imeli možnosti nadaljevati študij. Prednost tega oddelka bi bila tudi v tem, da bi s posebnim učnim načrtom v krajši dobi usposobil obratne tehnike, ki so se praktično že izučili in imajo razen nižje gimnazije tudi triletno vajeniško šolo. Precej kvalificirani delavci bi študij nadaljevali, ne pridejo pa v poštev pri študijah in jim tudi vajeniško šolo in praktično delo ne bi upoštevali. Začetni bodo morali znova. Odveč bi bilo utemeljevati, kako zelo potrebna je srednja tehnična šola v Mariboru, zlasti še, ko gre za delavsko mladino, ki največkrat nima možnosti nadaljevati študij v Ljubljani.

O čem mnogo razpravljajo v Račah

O nekaterih važnih vprašanjih občine Rače mnogo razpravljajo vsi njeni prebivalci in razni odbori tja do občinskega ljudskega odbora, ki je naredil pregled svojega proračuna, v katerem je hotel zagotoviti sredstva za najpotrebnejše stvari.

Zdravstveni dom gradijo že tri leta

Letos bi ga radi dogradili. Za to potrebujejo okoli 4 milijone dinarjev in približno toliko bi potrebovali še za sodobno opremo. V letošnjem predlogu občinskega proračuna so predvideli 5 milijonov dinarjev, kar bi za sedaj zadoščalo, da bi zasilo ambulanto, ki je sedaj v gasilskem domu, lahko preselili vanj. Zdravnike imajo in tudi bolnikov je precej. V njihovo ambulanto prihajajo iz raznih krajev Dravskega polja, celo iz sosednih občin, ker jim je bliže kot v mesta.

Načrt za novo poslopje gimnazije pripravljajo

Sedanjo stavbo nižje gimnazije najde težko, kdor Rač ne pozna dobro. Pa ne zato, ker bi stala v kakem zakotnem kraju, temveč zato, ker na zunaj ni podobna šolski stavbi. Doktor obiskovalec ne opazi napisa na njej, se mu zdi, da je navadna enodružinska stanovanjska hiša. Ker ni v gimnazijalnih prostorih za vse razrede, uporabljajo tudi učilnice osnovne šole. Nižjo gimnazijo so uredili v bivši sušilnici sena, seveda s potrebnimi adaptacijami. V Račah mnogo govorijo o potrebi po novem gimnazijalnem poslopiju in že pripravljajo načrte zanj, ne vedo pa še, kdaj bodo

imeli sredstva za gradnjo. V letošnjem predlogu proračuna so to potrebo izpustili, ker imajo mnogo drugih šolskih potreb, kot so popravila osnovnih šol, za katere predvidevajo skoraj 6 milijonov dinarjev.

Veliki gospodarski načrti

V občini Rače ustvari kmetijstvo 70 % družbenega proizvoda, industrijskih podjetij imajo namreč samo 4, razen tega pa še eno socialistično obrtno delavnico in 29 zasebnih obrtnikov. Zato občinski ljudski odbor skrbi za take obrate, ki so potrebni za preskrbo prebivalcev. V letošnjem načrtu ima adaptacijo klavnice in zgraditev nove peči v pekarni. Postaviti namerava tudi novo tehnično, ki mu jo je podarilo podjetje Pinus. Tudi za popravilo in vzdrževanje cest predvideva precej sredstev iz proračuna, premalo pa so pripravljene prispevati prebivalci občine v obliki samoprilnepevka, kar se je v nekaterih občinah že močno uveljavilo.

Kdo bo gradil stanovnja?

Ceprav v občini Rače ni mnogo industrije in so jo po zadnji vojni celo zmanjšali, ker so nekatere stroje in naprave preselili drugam, je veliko pomanjkanje stanovanj. V občini stanuje namreč okoli 900 delavcev, ki so zaposleni v Mariboru. Ti delavci ne morejo dobiti stanovanj v Mariboru, čeprav se sklad za gradnjo stanovanj od njihovega dela zbira v tistih občinah, kjer so zaposleni, ker morajo dobiti ustrezna stanovanja najprej tisti, ki že stanujejo v Mariboru.

Potreba po novih stanovanjih se je v Račah še povečala z ustanovitvijo velike občine, ko so dobili zdravnik, živinozdravnika in druge strokovne uslužbenke. Sklad za gradnjo stanovanj, ki se zbira v njihovi občini, pa je zelo majhen, saj je zaposlenih le okoli 200 delavcev in uslužbenec. Iz tega sklada bi lahko zgradili vsako leto komaj eno družinsko stanovanje. H gradnji stanovanjskih hiš spodbujajo tudi delavci in uslužbenec ter so že določili brezplačna gradbišča. Vendar doslej ni še nihče pokazal večjega zanimanja, oziroma tisti, ki bi hoteli graditi, nimajo sredstev.

Majska nedelja ob Zbiljskem jezeru

Ob Zbiljskem jezeru

Jezero med Medvodami in Mavčičami, ki je nastalo po zgraditvi elektrarne in doble ime po bližnji vasici Zbilje, postaja čedalje bolj priljubljena turistična znamenitost. To je jezero med osvežujočim zelenjem smrekovih in bukovih gozdov, jezero, do katerega ne seže hrup motornih vozil na bližnji avtocesti, jezero tistine, ki si je clovek tako zaželi med delom in življenjem v mestu in tovarni.

Letos so že prvomajski dnevi privabili k Zbiljskemu jezeru mnogo obiskovalcev iz bližnje in daljne okolice. Še več pa jih je prišlo tja zadnje nedelje. Na mizni jezerski gladini je plaval na desetih čolnov, med njimi tudi mnogo takih z jadri, ki pa so pluli zelo počasi, ker je bilo premočno vetra. Čolnarji so večidel ljudje iz bližnjih vasi, ki so si sami zgradili čolne. Izposojnina za čoln znaša okrog 35 dinarjev na osebo (za enkratno prevoz po jezeru), če pa vesla sam čolnar, je treba plačati nekaj več. Za otroke računajo polovično vozino. Tarifa za prevoz z motornim čolnom pa je višja. Če se nekaj časa vozijo po jezeru, bo kmalu opazil na njegovi gladini rahle pljuske: to so pljuski rib, ki hlajajo po muhah in drobnicah. Zgovorni čolnar ti pove, da so se ribe v jezeru že močno zaredile. Nekdo se je pohvalil, da je pred kratkim ujel na trnek tri kilograme težko postrv. Torej postaja jezero priljubeno tudi za ribiče.

Ljudje, ki prihajajo na eno izlet, si seveda zaželijo tudi okrepila. V ta namen sta postavljena ob jezeru dva pulta za točenje pijač. Toda čudno — zadnje nedelje, ko je na bregovih kar mrgolelo obiskovalcev, sta bila omenjena pulta prazna, kakor da prodajalci stankajo. Čolnarji so povedali, da sta prazna zaradi gasilske veslice v Zbiljah. Privedel je gasilske veslice so se baje ball konkurence. Če bi

namreč na omenjenih pultih prodajali pijačo, bi bila morda veselica premočno obiskana. Torej je nastala ta omejitev v smislu gasilske gasil: »Na pomoč, a se je obiskovalcem jezera vendarle zdelo nekoliko čudna.

Čedalje živahnější turistični promet ob Zbiljskem jezeru pa seveda zahteva še kaj več kakor prodajo pijače in jestvina na zaslihih pultih. Ob jezeru bi bila potrebna sodobno urejena restavracija. Upamo, da se bomo vsaj čez dve leti že lahko okrepili v njej.

Obisk v inštitutu za vinarstvo

Ni vsaka voda vino

Inštitut za vinarstvo v Mariboru je edina ustanova, ki se na Slovenskem ukvarja z znanstvenim raziskovalnim in poskusnim delom. Njeno delo se odvija v šestih oddelkih: splošnem vinarstvu, selekcijskem in genetskem, enološkem, mikrobiološkem, fitopatološkem in odseku za mehanizacijo. Do nedavnega je bil inštitut podrejen agronomski fakulteti v Ljubljani, sedaj pa je ob novi reorganizaciji postal oddelek Kmetijskega znanstvenega zavoda. Sodelavci inštituta z novim položajem niso najbolj zadovoljni, ker menijo, da obstaja nevarnost, da bi se pomen in vloga ustanove utegnili zapostavljati in zmanjševati. Težnja ustanove je bila vedno usmerjena v to, da dobi glede na svoje posebne naloge v vinogradništvu in vinski proizvodnji popolno avtonomijo in da se v vsakem

množični proizvodnji in na vinskem trgu dobivamo brezbarvne in nerenomirane vzorce.

Na vsak način lahko gornjo sodbo dopolnimo še s trditvijo, da tak način manipulacije z vini podpira alkoholizem in vse njegove posledice, ki vplivajo na zdravje cloveka. Zmernost pitje dobrega naravnega vina ne bo nikomur škodovalo, zmesi najrazličnejših vin pa so neprimerno zvrake, ki je škodljiv. V tem smislu je potrebna tudi vzgoja potrošnikov vina, ki morajo znati ločiti »zrno od plevela«. Ni namreč vsaka voda vino.

VEČ VINARSKIH STROKOVNJAKOV

Obnova vinogradništva, kletarska služba in manipulacija z vini zahtevajo dobre strokovnjake. Teh zdaj pogosto primanjkuje. Šolanje vinarških strokovnjakov, zlasti srednjega kadra, je precej nezadovoljivo. »Na Srednji kmetijski šoli v Mariboru bi morali na primer za to panogo dijake bolj specializirati,« meni ing. Zupančič. »Pred vojno je

Uspešno delo inštituta zlasti ovira pomanjkanje sposobnih strokovnjakov vinarске stroke.

Zdaj premore komaj 4 strokovnjake, če pa upoštevamo, da naj bi inštitut izvajal svoj vpliv na celotno slovensko vinogradništvo in vinarstvo, potem bi potreboval precej več znanstvenih sodelavcev. Na podobnih inštitutih v inozemstvu dela ponekod več desetih strokovnjakov. Napredka vinogradništva si pri nas ni moč misliti brez načrtnih znanstvenih raziskav, kar še posebej opozarja na pomen in vlogo te ustanove.

Poleg pomanjkanja kadrov je perca tudi modernizacija laboratorijske opreme, ki je precej zastarela in nesodobna. Koristno in pomembno delo inštituta pa niti ne pomeni nekaj težjih obremenitev za proračun, saj je ta doslej znašal letno le do dva milijona dinarjev.

ZA KULTURNO PITJE VINA

V razgovoru z ravnateljem inštituta ing. Ivom Zupančičem, smo zvedeli tudi za nekatere druge probleme, ki bodisi posredno ali neposredno prizadevajo njihovo delo. »Mi bi se morali boriti za kulturno pitje vina,« nam je pojasnjeval svoja stališča. »Kulturnega pitja pa ne more biti brez kulturne vinske trgovine. Na naših vinorodnih predelih imamo vse pogoje za dober pridelek najboljših vin. Opažamo pa, da je v našem gostinstvu čedalje večji vdor nekvilitetnih in slabih vin. Vinska trgovina je na splošno precej ločena od proizvajalcev in dela pogosto v njihovo škodo. Skoda bi bilo, če bi se vinarске zadruge, ki so dobile položaj podjetij, izrodile v navadno vinsko trgovino in ne bi delale z neposrednimi pridelovalci, združniki, tudi pri reševanju proizvodnih in drugih vprašanj. Nemoralno poslovanje vinske trgovine v mnogočem zavzema širok razmah zaradi slabe in nespecializirane inpekcijske službe. Samovoljno »razpekovanje« vin pa ima svoje vzroke tudi v tem, da pri nas še nismo uspeli začeti vina in neposrednih proizvajalcev. Vinska

UDELEŽITE SE V MAJU

žrebamj Jugoslovanske loterije v Sloveniji

govcem, pa sta njegov sloves in kvaliteta resno ogrožena. Morda so tu tudi določeni objektivni razlogi, trenutne koristi, toda slovensko vinogradništvo v tem nima bodočnosti. Obdržati je treba kvaliteto naših sortnih vin in se boriti za to, da bodo v čimbolj naradni obliki prišla do potrošnika. Nepravilno je, da proizvajalci komaj krijejo proizvodne stroške, sredstva pa, ki jih ustvari trgovina s svojimi viški, po ovinkih in v zmanjšanem obsegu pridejo nazaj kot investicije za obnovo vinogradništva. Pri sedanjem načinu poslovanja vinske trgovine je zlasti ogrožena kakovost priznanih sortnih vin, medtem ko so morda vinorodni pridelki s slabšimi vini delno na boljšem.

STROKOVNO »ŠOLANJE VINA«

Kletarska služba je v Sloveniji znatno napredovala. Mnoge kleti se ponašajo s sodobno mehanizacijo in pripomočki, vendar nastajajo tudi v kletarski službi določene težave. »O mehanizaciji lahko samo rečemo, da je v kletarstvu znatno napredovala,« sodi ing. Zupančič. »Kletarstvo ima dovolj sodobnih naprav. Zahtevo po nagle obratnje kapitala pa pogosto narekujejo veliko naglico, vsled česar mnoga sortna vina ne pridejo do izraza, ker so njihove količine premajhne za posebno šolanje. Manipulacija z vini zato v našem kletarstvu ni najboljša. Od tu izvira premočno zvepljanje vin, pretirano sladkanje, kar vse gre na rovaš kakovosti in prirodnosti vina. Mnoge sorte tako povsem utonejo v

Pomladansko delo v vinogradu

Maribor šolal srednji strokovni kader vinarске stroke za vso Jugoslavijo. Zdej te šole ni, zato pa bi morala njeno vlogo delno prevzeti Srednja kmetijska šola. V tem pogledu pa bi bilo treba bolj združiti delo inštituta, šole in kmetijskega posestva, kar je doslej razdvojeno.

Obisk na inštitutu za vinarstvo nam je pokazal, da je v našem vinogradništvu in vinski trgovini vrsta vprašanj, ki bi jih morali smotrneje reševati. Današnje stanje zahteva reda, ki bi ga morali utrditi v Zakonu o vinu. Brez njega ni nobena razvita vinorodna država. Se toliko bolj je potreben nam, ki smo šele sredi poti in dela, da bi našo vinogradništvo dvignili iz zaostalosti in ga priključili donosnim gospodarstvom.

V Celju že gradijo združne hiše

Delavci gradbenih podjetij »Betonec in »Savinjgrad« iz Celja gradijo na prostoru med Trubarjevo ulico in Savinjski hiši. Gradnja jih tako, da bo 10 hiš pod eno streho. Vsaka bo imela z ulice poseben vhod, na drugi strani pa mali vrteček. Deset hiš, ki jih gradi podjetje »Betonec, bo popolnoma dokončanih sredi avgusta letos, ostale pa do jeseni. Obe podjetji tu prvič zidata z votlo opoko iz les-betona. To gradivo je za približno 40 odstotkov cenejše od navadne opoke, razen tega je zidanje hitrejše in bolj poceni. Podjetje »Savinjgrad« izdeluje les-zidake kar na gradbišču ob Trubarjevi ulici, vtem ko jih pri »Betonecu delajo v posebni delavnici. Vodstvo podjetja »Betonec bo na omejenem gradbišču preizkusilo novi način zidanja z les-zidaki in posebno organizacijo dela. Novost je tudi v tem, da v stavbi sprva nameščajo vse instalacije in druge naprave.

Kino dvorana za wistavizion sistem v Celju

Celjsko kino podjetje preureja na lastne stroške dvorano v Stanetovi ulici (bivši Ljudski oder) za predvajanje filmov po sistemu wistavizion. Razen kamov za projekcijske naprave je tu že vse pripravljeno. Projektorje bodo prenesli iz sedanjega kina Dom. Dvorana v Stanetovi ulici bo sprejela nanekrat blizu 600 ljudi.

Kratke iz raznih krajev

V petek so v kino dvorani v Velenju prvič nastopili člani folklorne sekcije, ki so jo ustanovili pred letom. Koreografska navodila je dal sekciji narodopisni zavod v Ljubljani. Folklorna skupina je nastopila s 13 različnimi plesmi. Razen gorenskih plesov so plesali še štajerske in belokranjske. Plesje je spremljal gorenski kvartet velenjske Svobode, ki se nam je tokrat prvič predstavil. Celovečerni program je v celoti uspel. Naj pohvalimo precejšnjo enotnost in tudi skladnost v izvajanju. Prejeli smo, da folklorna skupina ne bo zaključila dela s prvim naštviranim programom. Svoje delo bo še izpopolnila ter se bo lahko uveljavila kot močna in dobra skupina.

Dne 12. maja bo v Velenju premiera drame »Celjski grofje«. V njej bo dve stotič nastopil tov. Drogenik. Prav tako bo praznoval 45-letnico gledališkega delovanja. Tovariš Drogenik je lahko vzor vztrajnosti in pridnega gledališkega igralca. Želimu mu, da bi še mnogo let preživel zdrav in srečen med igralci.

V Strmecu pri Voljku živi ena najstarejših naročnic »Ljudske pravice« Marija Stolec. Pred nedavnim je izpolnila 94 let. Rodila se je v Lipi pri Frankolovu, kmetički družini. Kljub številnim letom je še zdrava in šla. Časopis lahko bere še brez očal. Tudi slisi še dobro. Vnukom rada pripoveduje zgodbe. Posebno rada pripoveduje, kako je bilo konec minulega stoletja, ko je zorela cela vsa Strmec.

Sodni odmev letalske nesreče pri Dunaju

Neko civilno sodišče na Dunaju obravnava vprašanje, ali lahko ponesrečena potnica jugoslovanskega letala. Egipcanka Leila Shisnagi, toži JAT, ker si je poškodovala nogo. Tožbo je vložila kmalu po nesreči in zahtevala od JAT odškodnino v znesku 119.000 šilingov. Njen advokat trdi, da je treba v dobi nylonskih nogavic smatrati tudi brazgotine na ženskih nogah za skaznost. JAT je del zahtevane odškodnine advokatu tožečo Egipcanko že nakazal. Zdej gre za ostali del. Avstrijsko državno pravništvo je namreč ugotovilo, da zadene krivda za nesrečo jugoslovanskega letala njegovega pilota, ki se je smrtno ponesrečil.

Stanovanjske skupnosti pri kmetijskih gospodarstvih

Ko so sestavljali družbeni plan kmetijskih gospodarstev, so v občini Maribor Kosaški ugotovili, da dajejo le-ta mnogo sredstev tudi za popravila stanovanjskih poslopij. Morali so o tem razpravljati tudi z njihovimi delavskimi sveti. Hkrati so pa ugotovili, da so pa najemnine za stanovanja izredno nizke, saj znašajo ponekod komaj 90 dinarjev. V vsej občini je v vaseh menda najdražje stanovanje v svečinski šoli, kjer znaša najemnina 1200

tijskih gospodarstvih upravljale stanovanjske skupnosti in hišni sveti. Menili so, da je treba oceniti stanovanja na kmetijskih gospodarstvih po določilih bivših okrajev. Gospodarstva so to že napravila. Na prvi seji bo pa o tem razpravljal tudi občinski ljudski odbor, ki jih glasoval o odloku o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti. S tem bočejo doseči to, da bodo stanovanja urejali s sredstvi, ki jih dobijo za najemnine in z morebitnimi posojili, ne pa na račun »splošnih stroškov«, odnosno na račun cen kmetijskih pridelkov.

SREČKE SO V PRODAJI DO VKLJUČNO 9. IN 24. MAJA

din. Sredstva, ki so jih kmetijska gospodarstva porabila za urejanje stanovanj, so skrivali v »splošnih stroških«. Ne samo, da so te postavke precej narastle, izdatki, ki so v vsej občini dosegli precej milijonov, so se pokazali končno v cenah poljedelskih pridelkov.

O tem sta razpravljala tudi Svet za kmetijstvo in Svet za komunalno, ki sta prišla do zaključka, naj bi stanovanja pri kme-

tijskih gospodarstvih upravljale stanovanjske skupnosti in hišni sveti. Menili so, da je treba oceniti stanovanja na kmetijskih gospodarstvih po določilih bivših okrajev. Gospodarstva so to že napravila. Na prvi seji bo pa o tem razpravljal tudi občinski ljudski odbor, ki jih glasoval o odloku o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti. S tem bočejo doseči to, da bodo stanovanja urejali s sredstvi, ki jih dobijo za najemnine in z morebitnimi posojili, ne pa na račun »splošnih stroškov«, odnosno na račun cen kmetijskih pridelkov.

SREČKE

Jugoslovanske loterije DOBITE PRI PRODAJALCIH SREČEK, NA POŠTAM IN PRI SVOJEM PISMONOSI

V JAKOPIČEVEM PAVILJONU:

Umetniki Bosne in Hercegovine

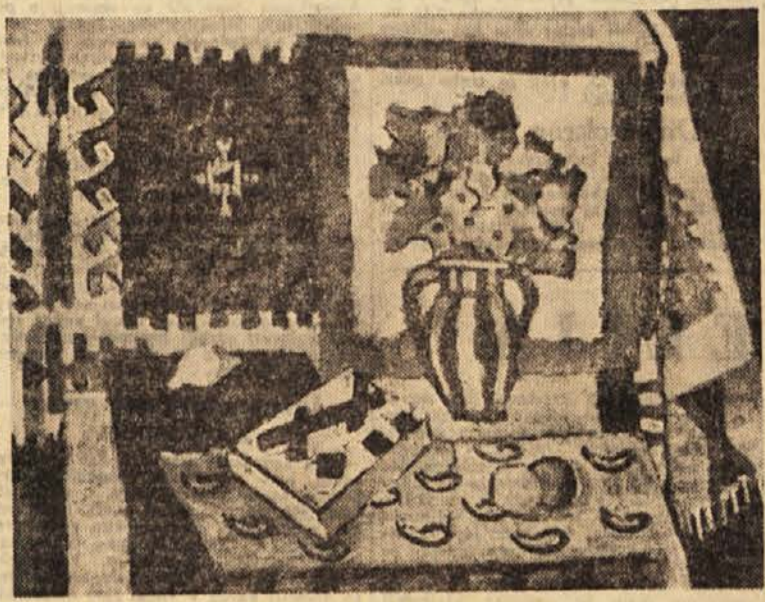
Bosna in Hercegovina, katere kulturne tradicije so potekale iz najstarejše umetnosti, a jo je po bogomilstvu tlačil turški jarem in mrtvila stara Jugoslavija — taista Bosna in Hercegovina od 5. do 15. maja razstavlja v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani 19 slikarjev in 6 kiparjev Združenja likovnih umetnikov Bosne in Hercegovine je zastopanih z 80 deli: olja, tempere, akvareli, mavec, bron, granit, les. To je prva samostojna razstava tega Združenja v naši republici. Generacija zajema starostno obdobje umetnikov od 1885 do 1930, torej skoraj pol stoletja. Dela so v glavnem iz zadnjih let. Najstarejše je iz leta 1939, ostala pa

iz let po osvoboditvi. Vsi umetniki niso številčno enako močno zastopani.

Najprej splošni vtis: Slovenci smo pričakovali več lokalnega kolorita, tako v motivih kot v barvitosti. Presenetila je evropska usmerjenost in tudi razočarala. Presenetila zato, ker ima za nas Slovence ta dežela, v kateri smo gradili progi Brčko—Bonovići in Samac—Sarajevo

Balkan in Orient, to je naša nova Jugoslavija. Iz te lekcije lahko potegnemo za svoje prenapregnene sodbe koristno opozorilo. Prav tako kot nobena umetnost ne more živeti brez svojstveno ljudskega, brez prvinsko domačega, brez resničnosti ljudske duše, prav tako je res in še bolj res, da se stradan človek nehoti hlataste po slaščici namesto po kruhu. Kdo bi zameril bosanskim in herce-

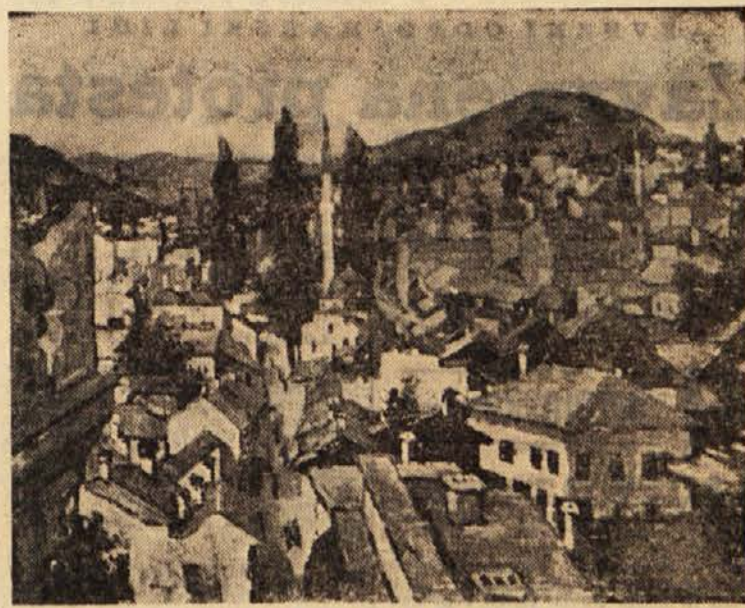
bratske sosednje republike. Če je bil to njih namen in to je nemara bil, potem so svoj namen gotovo dosegli. Naj ne zamerijo svojim severnim tovarišem, da iz svojih romantičnih pogledov ocenjujejo Bosno in Hercegovino po narodni pesmi, po orientalizmu, po tistem, kar je dolga strelja bil rekvizit trpljenja, nesvobode in zatiranosti. V tem oziru povsem razumemo njihove težnje. Čudno in pozornosti vredno pa je, da je to v glavnem le razstava pejsažev, interjerjev in tihožitij in da lahko na prste seštejemo, kolikokrat je človek model oziroma objekt upodobitve. Na vsej razstavi ni opaziti motiva, ki bi prikazoval, da se je ljudstvo spremenilo, postalo svobodnejše in vrednejše v svojih očeh. In to vsekakor je. Bosna je danes srce Jugoslavije. In kri tega srca je gotovo ljudstvo. Toda tega na razstavi ni opaziti. To moti. Morda so se bosanski in hercegovski umetniki le malce preveč odmaknili od problematike svojega ljudstva. Imamo pravico soditi o tem? Niti ne, razen kolikor ne opozarjamo s tem tudi na svojo domačo problematiko... Ob motivih le razstave imamo nehoti občutek pasivnosti do realne stvarnosti. Morda pa razstavljalci le premalo intenzivno iščejo? Ali pa obstajajo za to še vedno »objektivne« ovire? Razstava ima dokaj širok kvaliteten razpon: od skoraj amaterskih zapisov do samonikle svobodenosti po eni in od osebnega stila do pakiranja z najmodernejšimi strujami na drugi strani. Podroben pregled vtisne v spo-

Rizah Stetić: Tihožitje

svojsko lepoto ter divjo in romantično pokrajino. Razočarala, ker smo pri tem pozabili, da se Bosna neverjetno hitro vključuje v utrip naše graditve. To ni več

govskim umetnikom, da so hoteli s to svojo razstavo reprezentirati širino svojih pogledov, dokazati, da je njihova dežela tudi v umetnosti na isti ravni kot

Hakija Kulenović: Sarajevo

NAŠA GLOSA

O reklamah in predfilmih

Beseda je o predfilmih v naših kinematografih, ali natančneje o predfilmih, kakršni ne bi smeli biti in o predfilmih, ki jih ni.

Najprej o teh, ki jih ni. Često se dogaja in počasi prihaja v navado običaj, da so pri večini predstav kinoobiskovalci prikrajšani za tednik. Namesto znanih in dobrih »filmskih novosti« jih slepe z reklamami, ki pa so včasih — hvala bogu — vsaj kratke. Toda: mar ne sodijo prav filmske novice pred vsak film tako iz splošno-kulturnih, političnih, kakor tudi iz propagandnih razlogov? Menda ni nikogar, ki bi jim mogel očitati, da niso zanimive, poučne, dobre in potrebne, prav tako kakor recimo dnevni tisk! Zato gledalci upravičeno zahtevajo pred vsako predstavo Filmske novosti! In končno: prav tako je tudi s slovenskim Obzornikom, ki ga kdo ve zakaj vidimo zelo porokoma.

Drugo: ko smo že pri slovenskem filmskem Obzorniku, je treba omeniti še kratke kulturno-propagandne filme — podjetja »Ufus«. Nedavno je to podjetje interno predvajalo tri svoje kratke filme: Gospodarsko razstavišče, Električna energija in Poberi denar. Te filme je doletela čudna usoda. Kljub temu, da ne gre, kot se jim očita, za običajne reklamne filme — saj menda obveščanje ljudi o naši socialistični graditvi (elektrifikacija) ni reklama — jih ni na sporedu. Prva dva je sicer podjetje »Vesna film« odkupilo, a ju ne prikazujejo, pri nakupu tretjega pa se je zataknilo. Čemu? Menda ne bomo delali filmov samo za privatno uporabo. Sodim, da je boljše prikazovati pred glavnim filmom slovenski kratak film, kakor pa ničesar.

Tretjič in zadnjič: tisočkrat boljše je gledati celo slab slovenski kratak film, kakor pa reklamo, kakršno so vrtili v ljubljanskih kinematografih za promajške praznike. Mislim namreč na kratke barvni film o novomeški tekstilni tovarni. S tem filmom se lahko pobahamo in smo nanj lahko ponosni: reklamo za slovensko tekstilno tovarno poslušamo v nemščini in jo podnaslovujemo beremo v srbohrvaščini. Da je bil užitek večji, so to predvajali za naš delavski praznik v treh ljubljanskih kinematografih.

IZ NAŠIH KINODVORAN

»Razdvojeno srce«

Angleški film. Režija: Charles Crichton. V glavnih vlogah: Yvonne Mitchell, Cornell Borchers, Armin Dahlen, Michael Ray. Distribucija: Vesna, Ljubljana.

Proces, ki se je bil l. 1952 v Frankfurtu pred ameriškim vojaškim sodiščem, je vzbudil pozornost vsega sveta in zgodba o Pirenciju je postala znana daleč naokrog. Boj dveh mater, prave in krivane, je s svojo pretrenjivostjo zgrabil srca vseh ljudi in ni bilo treba dolgo čakati, da je ta globoko cle-

ška tema našla avtorja, ki jo je filmsko izoblikoval. Seveda se uporabljajo v filmu, katerega del so posneli pri nas v škofji Luki, druga imena. Osebe in kraji so izmišljeni, isti pa sta državni, naroda in problemi, tako nekako je zapisano na glavi filma.

Vasbinsko se filmska zgodba o Pirenciju bolj ali manj ujema s tistim, kar se je dogajalo v resnici. Toda samo do trenutka objave razsode. V resnici so bili namreč trije procesi, kar pa film zamoli in fiksira samo končno, lahko rečemo precej salomonsko razsodbo so-

lužili verjetno zaradi tega, da je dejanje dramaturško zgoditi in da je film pridobil na intenzivnosti. Upoštevati je treba, da ne gre za dokumentaren film in da se zato v nekaterih podrobnostih razlikuje od znanih dejstev. Priznati pa moramo, da je film, čeprav posreduje Pirencikovo zgodbo samo kot individualen primer in nima namena biti splošen, proti pričakovanju obkrožilo in oster v obdobju grozi, ki jih pomenjati fašisti. In če vemo, da so filmi s takšnimi tendencami danes že marsikje neobjavljeni (spominimo se samo na dogodke okoli našega filma »Krvava pot na loaskoletnem festivalu v Cannesu), potem je to vsekakor še bolj pomembna odlika.

Največja vrednost filma je njegova etična in humana stran. Angleži so se lotili svoje naloge kot neprizadeta stranka s postanim odnosom do same teme in zelo korektno. Kako lahko bi iz te snovi nastala melodrama najslabše vrste s podiranjem in preizkušanjem sentimentalit. Režiser Crichton pa se je tem čeren spretno izognil, ustvaril je vrsto filmsko uspešnih in impresivnih prizorov, žal pa tudi nekaj neuspešnih n. pr. scena, kjer ujamejo fašisti mater z otrokom, je precej nejasna.

Od igralških likov ostaneta v spominu predvseh dve osebi: prava mati (Yvonne Mitchell) in krivana mati (Cornell Borchers). Oba lika sta zelo uspešna. Pravi mati — vloga je odigrala v slovenskih, ki ji razumljivo naglas ne pije, je po tej njeni gesti kljub temu treba izreči priznanje — je podala svoj lik tako kot si Angleži zamisljajo našo mater — partizanki špva zelo otročevca, zahteva samo svoje pravice, dokler končno tudi pri njej ne zmagaa srce. V posameznih prizorih (N. pr. ko ji ustrelijo moža) je nepozabna. Druga, krivana mati, je rahločutna, vsa predana čustvom in jo je Cornell Borchers odigrala zelo prefinjeno s pristnimi občutki. Malaga Pirencika je zadovoljivo odigral prikupni Michael Ray. JAR

Yvonne Mitchell v vlogi prave matere

bila najskrbneje pripravljena in zelo srednja pot. Ni se odločil (kolikor je to sploh pri umetniku plod špekulacije) niti za skrajni dodekafonski princip, niti ne vztraja na tradicionalni

Vilma Bukovčeva (Kleopatra) in Miro Brajnik (Antonij)

tonalnosti. Obično pa se poleg začetna disonanca prenašajo v korist redkejšim in mehkejšim akordnim kompleksom, čim bolj se delo nagiba h koncu. Skladatelj se ne poslužuje niti vodilnih motivov, da bi doprineel h glasbeni karakterizaciji glavnih junakov, niti se ne zateka z naturalističnemu tonskem slikanju dogodkov; piše operno muziko, ki ima le po svojih ritmičnih in dinamičnih potezah sorodno razpoloženkost s sceno.

Kakšen vtis je napravila letošnja uprizoritev »Kleopatre«? Izvedba je

poimlil vse, kar si je mogel avtor od njih želei. Zmagovito so se njihovi glasovi vzpenjali do najvišjih ter in dominirali nad orkestrom. Z igralske strani sicer niso mogli zasenčiti uspeha premierske zasedbe izpred vojne. Vendar je režiser C. Debevec, ki je že tedaj opravil pionirsko delo, ko je opere prvič postavil na ljubljanski oder, okreplil nosilecem glavnih vlog ustrezno doslednost in temperament. Vse, kar je v maski, drži in izrazu S. Smerkolj. Prepričljiv je od prvega samozavestnega srečanja z egiptajskim državnim namestnikom do slovesa od Kleopatre, polnim dvomov in nezaupanja v svoje nadaljnje srečo.

Korošec za je potrdil zaigrani in igrantsko vlogo Potinosa, ki se postavlja tudi s posrečeno muzikalno linijo, čim bolj polnokrvno. M. Brajnik je bil kot Antonij sicer mladenički razgret in nepremišljen ljubimec, vendar se vse premalo prožen, prisen in neposreden, da bi verjel v ono veliko strast, ki ji zapada sama Kleopatra. Zelo ugrajeni in prav nič sačetiški Kleopatrin družici sta bili v petju in igri S. Hočevarja in B. Glavakova. Fr. Lupša, S. Strukelj, Sv. Banovec in S. Car so med mnogimi nositelji malih vlog opraviili najvidnejše delo.

Dr. Danilo Svara je s letošnjo premiero svoje »Kleopatre« praznoval 30-letnico umetniškega delovanja. Pokazal je za pulmo tisto prisebnost v nakazovanju glasbenih misli, tisto pretehtanost v gesti in obvladane partiture, ki ga je v treh desetletjih napravilo za dragoceno dirigentsko moč v slovenskem gledališču. Obdinstvo mu je to po zaključeni predstavi rado potrdilo z dolgim aplavzom. Operni orkester, pomnožen s člani Slovenske

Ivan Romih: Jože Hanc, vodja zbora v »Kleopatri«

filharmonije, in zbor, ki ga je uveščal J. Hanc, nista nikjer zatajila. Scena ing. E. Franza živo in na preprost način nakazuje antično prostornost in močnotno dvorano, pa tudi rimski trg in ladijski krov. Kostumi, lasulje in maske so bile skrbno odtehtane in bogate. Ritmično precizno postavljeno in naštudirano veliko baletno sceno v tretji sliki je ustvaril koreograf prof. P. Mlakar.

akt Mirka Ostoja in »Figura« Afrana Hozica dajeta slutiti pomanjkanje modelov. Impresiven je Beethoven Marjana Koskovića. Zelim se seznaniti še s samostojno kiparsko razstavo tega društva. Večkratna srečanja s celotnim Združenjem pa tudi s posamezniki so koristna in zaželena, saj se vse premalo poznamo. J. Zagorc

NATECAJ CANKARJEVE ZALOŽBE

V počastitev osemdesetletnice rojstva Ivana Cankarja razpisuje Upravni odbor Cankarjeve založbe 4 nagrade po 250.000 dinarjev za izvirna znanstvena ali publicistična dela, ki se nanašajo na zgodovino delavskega gibanja ali na posamezna področja marksistične teorije. Cankarjeva založba bo izplačala nagrado poleg rednega avtorskega honorarja. Rokopis je treba oddati do 9. maja 1958. Obseg dela ni določen, vendar naj bi ne bil manjši kot 7 avtorskih pol. Založba si pridržuje pravico, da ta rok podaljša v celoti ali za posamezno, v tem času priložljiva dela. Redakcija Cankarjeve založbe prosi vse, ki želijo sodelovati pri razpisu, da temo čimprej prijavijo ali da se osebno zglasijo v redakciji.

Novo knjige in revije

Prejeli smo:

IVAN TAVČAR: CVETJE V JESEN. Delo je izšla Mladinska knjiga v Ljubljani z ilustracijami Iva Šubica in s krajšim uvodom dr. Marje Boršnik.

RICHARD WRIGHT: OTROCI STRICA TOMA. Prevodel Ciril Kosmač. Sprema besedo o avtorju je napisal Josip Vidmar. Izšla Mladinska knjiga v Ljubljani.

PRELEPA VASILJICA, ruska narodna pravljica, prevedla Vera Brncić. Delce je izšlo kot 20. redni zvezek knjižnice »Cebelica«. Pravljico je ilustriral Tone Krajič. Založba: Mladinska knjiga.

ŠTEVILA STEV. 3-5. Pesmi objavljajo Ciril Zlobin, Janez Menart, Tone Pavček, Slavko Jug in Gregor Striška, proza pa Dane Debič in Peter Božič (nadaljevanje), Dominik Smole objavlja svojo dramo »Potovanje v Koromandijo«. Janko Kos je prispeval esej »O generacijah«, v polemiko sta posejla Primož Kozak in Mirko Zupančič, Herbert Grifa pa piše o slovenski dramaturgiji v preteklem letu. Razen omenjenega prinaša številka še krajši izbor iz sodobne turške lirike ter nekaj knjižnih recenzij slovenskih novitelj.

OBZORNIK 1956. STEV. 5. Težko je v nekaj stvarkih označiti vsebino številke, ki je — kot vse dosedanje — pestra in zanimiva. Naj omenimo le nekaj prispevkov — pozicijo objavljajo Jože Smit, Vera in Fran Albreht, proza pa Beno Zupančič in (v prevodu) Jan Neruda ter Karel Capek. Lojz Kraigher je prispeval kratak spominski prispevek na dogodek iz Cankarjevega političnega življenja. Razna tega vrsta zvezek še številna tako imenovane zanimivosti iz življenja pri nas in v svetu, anekdote in praktične nasvete. Številka je bogato ilustrirana.

PIONIR, STEV. 8. Poezija: Crtomir Sinkovec, Julijan Tavlin (prevodel Mitja Mešič), ter Tone Pavček (nadaljevanje) Zgodbe o Poldrugem Martinu), proza pa Anton Ingolič, Branka Jurca ter nekaj prevedenih črtic in pravljic. Vsa številka je ilustrirana.

PROGRES, revija za ekonomska pitanja i upoznavanje preduzeca, broj. 1. Glasilo Glasilo iz Cankarjevega razpisnega v Ljubljani. Revija izhaja v srbohrvaščini, izmed najpomembnejših člankov naj omenimo: dr. Stane Pavlič: Perspektive ekonomskih odnosa Jugoslavije u ovoj godini, Miodrag Otasević: Za uspešni plasman naših proizvoda, ing. Alfred Jaeger: Izobrazba rukovodilaca u privredi, prof. dr. ing. Franc Kočvar: Tekstina proizvodnja danas i sutra. Razen navedenega prinaša številka še razne krajše informativne članke in zapise o naši tekstilni industriji. Tej panogi je v glavnem tudi posvečena celotna prva številka Progres.

ŠAVRENIKI, STEV. 5. Poezija: B. L. Lazarević, Antan Soljan in Milovan Danajlić, proza pa zastopa Voja Colanović, Eselj, kritiko in polemiko so prispevali Novak Simić, Zoran Gavrilović, Borivoje Nedić, Velibor Gligorić, Zivan Milisavac, Boško Novaković, Miloš Bjelić, Milivoje Jovanović in Aleksander Petrović.

SALVADORE CAMMARANO: LUCIJA LAMMERMOORSKA, ugalski Gaetano Donizetti, prevedel Pavel Oblak. Delo je izšlo pri Državni založbi Slovenije kot redni zvezek knjižnice »Opera besedila«.

TAMBURASKA GLAZBA. Zagreb 1956. Leto 1. šte. 5. GLEDALIŠKI LIST Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, šte. 11: Branko Hofman: Svetloba velike samote. AMERIKA BARVNA LITOGRAFIJA, katalog razstavljenih listov na razstavi v Moderni galeriji. Zvezek je opremljen še s krajšim uvodom in nekaj reprodukcijami.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Šport po svetu

Zavrtnjena protesta

Tekmovalna komisija Odbojkarke zveze Jugoslavije je zavrtnjena pritožbi Zvezničarja in »Ljubljane«, češ da na spornih tekmah ni bilo materialne kršitve pravil. Zvezničar se je namreč pritožil na tekmo z »Jugoslavijo«, ki je bila odigrana 15. aprila, ženska ekipa »Ljubljane« pa na tekmo s Partizanom, ki je bila odigrana 14. aprila. Tekmovalna komisija je s posebnim aktom registrirala vse tekme dosedanjih

kol z doseženimi rezultati. Lestvici moške in ženske lige:

MOSKI				
Crvena zvezda	3	3	0	9:4 6
Mladost	4	3	1	10:5 6
»Novi Beograd«	4	3	1	9:5 6
»Jugoslavija«	4	2	2	8:9 4
Zvezničar	5	2	3	11:12 4
Partizan	5	2	3	8:12 4
Branik	3	1	2	6:6 2
Lokomotiva	4	0	4	4:12 0

ZENSKA				
Partizan	4	4	0	12:3 8
Crvena zvezda	4	3	1	11:9 6
Mladost	3	2	1	7:8 4
Olimpija	3	1	2	7:6 2
Branik	3	0	3	3:9 0
»Ljubljana«	3	0	3	2:9 0

BELEŽKA

Nevzgojno

Na predsinotni mednarodni tekmi med ženskima košarkarskima reprezentancama Jugoslavije in CSR je v naši ekipi igrala tudi Gordana Baraga. Njen nastop v državnem dresu je presenetil vse tiste, ki so vedeli, da je bila Baragova pred 15 dnevi izključena s tekme v Splitu zaradi pretepa. Izgred se je pripetil 22. aprila na tekmi med Crveno zvezdo in »Splitom«. Baragova in igralci »Splita« — Grubišič in Bradarič — so se medsebojno sporekli in je prišlo do fizičnega obračunavanja. Sodnik jih je izključil in že s tem so bile avtomatično suspendirane. Toda pravilnik določa, da se suspendacija razveljavi, če v 10 dneh ni izdana nobena zadevna odločitev.

Disciplinsko sodišče Zveze doslej res ni sprejelo nobenega sklepa. S tem je zvezi kapetan imel formalno pravico, da uvrsti Baragovo v državno reprezentanco, saj je bila njena suspendacija odpravljena. Mislimo, da je to nevzgojno in da igralci, ki je zagrešila hud disciplinski prekršek, nikakor ne bi smeli dovoliti, da — ne glede na njene sposobnosti — igra v reprezentanci, zlasti še, ker je tekmovalna komisija ženske lige ocenila ta incident v svojem dopisu, naslovljenem na disciplinsko sodišče, kot »hujši prekršek«.

Med jugoslovanskimi košarkarji

Naša ženska košarkarska reprezentanca je po tekmi s CSR včeraj ponovno odpotovala v Novi Sad, kjer bo nadaljevala priprave. 13. maja se bo v Beogradu pomerila z izbrano francosko ekipo. Priprav se udeležujejo vse igralke, ki so nastopile v CSR.

Pod vodstvom zveznega kapetana Aleksandra Nikolića se je včeraj začel v Beogradu trening moške košarkarske reprezentance pred tekmo s Francijo. Trenirajo vsi določeni kandidati, razen Radojičića in Katića. Radojičić podjetje ni dalo dopusta, Katić pa je laže poškodovan.

Med kandidati za mednarodno tekmo s Francijo je tudi petorica, ki ni še nikdar nastopila v državnih reprezentacijah. To so Kapelj (»Ljubljana«), Danev (Branik), Radovič (Partizan), Marković in Rajković (BSK).

Francoska moška in ženska košarkarska reprezentanca, ki se bosta dne 13. maja na Tašmajdanu pomerili z našima državnima reprezentancama, pridetja v četrtak z letalom v Beograd.

FILATELIJA

SPOMINSKA ZNAMKA »JUFIZ III«
Ob III. jugoslovanski filatelistični razstavi z mednarodno udeležbo — JUFIZ III — ki bo v Zagrebu od 20. do 27. maja t. l., bosta izšli dve posebni priložnostni spominski znamki. Znamka za 15 dinarjev bo frankovna, za 30 dinarjev pa letalska. Obe bosta imeli enako sliko in se bosta razločevali le po barvah. Zadržna vrednota bo imela na spodnji strani slike še napis: Avionska pošta.

Ena izmed teh, in sicer prva, za 15 dinarjev, je že izšla. Ta znamka ima

Peti čez 18 metrov

Ameriški metalec kroglice Ken Bantum je peti metalec, ki je vrgel kroglo čez 18 metrov. Doslej so to mejo presegli O'Brien, ki je dni postavil nov svetovni rekord v tej disciplini. Lambert, Jones in Nieder. Bantum je na tekmovalju v Filadelfiji vrgel kroglo 18,03 m daleč. To je za pol metra boljše od njegovega dosedanjega najboljšega rezultata (17,57 m). O'Brien in Nieder sta tako dobila tekmeča, ki bo posegel v njun medsebojni dvoboj.

Dobri rezultati so zadnje čase v ZDA pogosti — kot gohe po dežju. Tako je novinec Maughan preskočil 2,075 v višino in le za las podrl znamko 2,10 m. Maugham je bil doslej znan kot odlični košarkar Colledga New Castle. Brčkone je svoje sposobnosti za skok v višino našel pri košarki, kjer je treba znati tudi dobro skakati.

Dirka okrog Italije

Na letošnji kolesarski dirki okrog Italije, ki sodi med najpomembnejše dirke poklicnih kolesarjev, bodo uveljavili predvideti nekaj novosti, s katerimi bojevo napravili dirko privlačnejšo za gledalce. Tako bodo privratar z zgod-

ni vni te dirke vozili štafetno vožnjo v eni od 21 etap, v drugi pa bodo vozili na kromoteru v breg, kar bo od kolesarjev prav gotovo zahtevalo precejšen napor. Dirka okrog Italije se bo začela 19. maja, dolžina proge pa je 3803 km. Najdaljša etapa meri 203 km, najkrajša pa 96 km, medtem ko je povprečna dolžina vseh etap 181 km.

Poljski trener v ZDA

Ameriška atletska zveza je naprosila poljsko zvezo, naj pošlje v ZDA trenerja za metanje kopja. Poljska zveza je tej prošnji ugodila in določila za potovanje trenerja Szelesta. Kaže, da se Amerikanci prav nič ne sramujejo povabiti tuje strokovnjake, čeprav so v atletiki najmočnejši na svetu. K temu koraku pa so jih prav gotovo privedli odlični rezultati poljskega metalca Sidlova. Ne bo čudno, če bodo v kratkem Amerikanci tudi v tej disciplini prevzeli vodstvo.

Težave pri sestavi reprezentance

Trener francoske košarkarske reprezentance ima te dni precejšnje skrbi. V borbi za rehabilitacijo francoske košarkarje čaka težka tekma z Jugoslavijo na vrnitvi beograjskih treh. Po drugih odločitvah je te dni odpovedal sodelovanje tudi Bertorella, ki bo moral nekaj tednov počivati zaradi poškodbe na zadnji tekmi. Bertorella bo zamenjal v reprezentanci Veyron.

Južnoameričani groze z odstopom

Na zadnjem zasedanju FIFA v Lanskani, kjer so določili skupine za prihodnje svetovno prvenstvo v nogometu leta 1958, so sprejeli 9 novih udeležencev tekmovalja za svetovno prvenstvo: Portugalsko, Ciper, Kitajsko (Formosa), Peru, Bolivijo, Kolumbijo, Venezuelo, Egipt in Turčijo. Za kakršnokoli odstop so določili kazni v višini 5000 švicarskih frankov. Pri določevanju skupin so razdelili svet na dva dela: Evropo, Azijo in Afriko na eni in Ameriko na drugi strani.

S tekmami lahko začne posamezne države že prihodnjega 1. junija, izločilno tekmovalje, ki bo dalo 14 finalistov, pa mora biti končano do konca leta 1957. Do konca letošnjega leta mo-

rajo biti zato določeni vsi roki za odigravanje tekem.

Pri ključu, po katerem bodo dobili finaliste, pa je prišlo do resnega spora: 9 finalistov je namreč namenjen Evropi, 4 Ameriki in po eden Aziji in Afriki. Južnoameriški delegat, Urugvajec Velez, pa ni bil s tem zadovoljen in je izjavil, da bodo morda zaradi tega južnoameriške države odstopile od tekmovalja za naslov svetovnega prvaka v nogometu. Če bi zares prišlo do tega, bi nogometno prvenstvo precej izgubilo v privlačnosti, po drugi strani pa bi se zaradi kazenskih ukrepov napolnila blagajna FIFA.

Nov veter v argentinskem nogometu

Minuli mesec se je začelo nogometno prvenstvo Argentine. Že po nekaj kolih je očito, da je nogometna zveza tega odločena, da prekine s tradicijo nerodno na nogometnih igriščih. Tako poročajo da je bilo na neki tekmi v okolici Buenos Airesa, prijetih 90 oseb, ki so »preglasno navijali«. Nogometna zveza je že v prvih kolih zaslula igralce opominjati na prepovedanih igriščih. Uvedli so tudi novo pravilo, da je trikrat opominjani igralce avtomatsko kaznovati s prepovedjo nastopanja.

Razen disciplinskih ukrepov pa so v Argentini uvedli tudi nov sistem tekmovalja, ki je za poznavalce nogometa povsem nekaj novega. Letos iz tekmovalja prve lige namreč ne bo nihče izpadel, ampak šele prihodnje leto. Pri tem se bo računala uspešnost, dosežena v obeh tekmovaljih. Najzanimivejša tekma prvih kol je bila med starima tekmečema River Plate in Boca Juniors. Boca je na svojem igrišču izgubila z rezultatom 1:2. V takih primerih se bili doslej navijati Boca navjani izraziti svoje razočaranje zaradi poraza tako, da so razbili travnjak in avtomobse ter da so opustošili klubsko prostoro River Plate. Letos je ta predstava zaradi novega vetra v nogometni zvezi odpadla.

Patty zmaga

Na mednarodnem teniškem prvenstvu Anglije in odprtih igriščih je zmagovala Amerikanka Budge Patty, ki je v finalu 1:4, 6:3, 6:3. To je že druga zaporedna zmaga Pattyja za velikih turnirjih v Evropi v tem letu. Pred kratkim je Patty namreč zmagal tudi v Parizu.

TENIS Palada odstopil

Dosedanji zvezni kapetan v tenisu — Jost Palada — je podal ostavko na svoje funkcije. V Teniški zvezi Jugoslavije nismo mogli dobiti pojasnila, zakaj je prišlo do te ostavke. Pravilo namreč, da jim Palada ni dal nobene zadevne obrazložitve. Ko pa smo vprašali Palado, nam je odgovoril: »Bilo je precej nesoglasij.«

SINDIKALNA TEKMOVANJA V LJUBLJANI

NA TREH IGRISČIH

Bilo je ondan na seji upravnega odbora ljubljanske nogometne podzveze. Razpravljali so o tekmovalnem pravilniku sindikalnih nogometnih moštev. Pa se oglašajo nekdo: »Sim, sicer pa smo se najbrž prenašali. Cenimo, da se ukvarjajo s tem sindikalnim tekmovaljem, ko še za redna prvenstva nimamo časa... Seveda so ga ostali takoj »pobili«, ostal je brez zaledja. Prav radi bi videli, kako bi se pogledali z njim vsi tisti, ki so se vneli za sindikalno tekmovalje. Bržčas ne bi dobro opravili. Pa niso tako bojevit, ti sindikalni nogometisti. Le željni so športa, razgibanosti in narave seveda predvsem v svoji panogi. Zatorej so se prav radi odzvali pozivu nogometne podzveze in za tekmovalje se je prijavilo sedem moštev. Za začetek dovolj. Nekako svečano je bilo v leseni baraki v Likovzarjevi ulici, tedaj, ko so se zastopniki vseh sindikalnih aktivov zbrali k prvemu posvetu glede tekmovalja in k žrebanju. Naj vam jih predstavimo? Pravi: V ljubljanskem prvenstvu sodelujejo nogometne enajststotice Tovarne električnih aparatov »TELA«, Železniške tiskarne, »Elektrodvigalca«, Slovenija - sporta, SKIP, gluhi in Akademski kolegiji. Peštra družina, mar ne? Zastopniki sindikatov so se razšli, začelo so se pripravne. Nekje resnejše in prizadevnejše, drugod manj. V vseh teh sindikatih pa se je življenje precej izpremenilo. Vseposvob je nastala prava tekma, kdo se bo bolje pripravil. Tekmovalje pač ni šala tjavdani! V čelo so se vkižčili vsi, od tistega, ki je »odgovoren za fizikuro« — kot smo ga imenovali pred leti — mimo delavcev, uradnikov do predsednika delavskega sveta in direktorja.

nija športa, ki ima takšne »roboe« dovolj, je treba fante pošteno opremiti. Bilžala se je sobota — 5. maj. Tedaj je bilo na sporedu prvo kolo tekmovalja. Nogometisti so marljivo vadili, kolektiv pa je pridno delal zanj. »Ti boš naredil plakate, ker imam dobro roko za risanje...« »Ve, dekleta, poskrbite za limone, gotovo bo vroče...« »In, da ne bo manjkala noben kos opreme...« V soboto pa vsi na igrišču Graficarja, hodit naše fante! Vse, prav vse so v »TELA« do podrobnosti pripravili, tako nam je pripovedoval nek funkcionar ljubljanske nogometne podzveze — in zares so se odrezali... V soboto popoldne sta se res na igrišču Graficarja sestali enajststotice »TELA« in »Slovenija-sporta«. Vsaka s svojim direktorjem na čelu. Zanimivo, direktor »TELA« je bil na čelu svojih precej številnih klubcev, direktor »Slovenija-sporta« pa je celo nastopil kot igralec na desnem krilu. Bilo je bodrenja kar se da. Glasnejši so bili oni od »TELA«, in tudi uspešnejši — »TELA« je premagala »Slovenija-sporta« s 7:2. Zanimivo je bilo v odmoru — brhka dekleta so igralcem delila H-mone, vse je šlo po načrtu... In tekma? Zivahna, hitra, pa na dostojni in sporni višini! Le enajststotice »TELA« je imela več mladih igralcev, ki so bili bolj zivahni, zato se je mreža »Slovenija-sporta« večkrat potresla. Tako je bilo na Graficarju, pa tudi na ostalih dveh igriščih, kjer so se srečali med seboj SKIP ter gluhi in ZTL ter »Elektrodvigalca«, je bilo prav tako zivahno, borbeno in športno.

Prvo kolo sindikalnega nogometnega tekmovalja se je zavrtelo, led je prebit, zanimanje pa veliko. Ne samo med aktivnimi igralci, temveč tudi med njihovimi kolektivni. Pravilnik je bila po NPL. In »bojni« izid? Zmagali so boljše! To so bili TECLA, gluhi in ZTL. Železniški tiskarji so prišli do zmage pravzaprav na najcenejši način — igralce »Elektrodvigalca« sploh ni bilo, počivali pa so tokrat nogometisti Akademskega kolegija. Še številke naj govore: »TELA« : »Slovenija-sporta« 7:2

(1:0), SKIP : gluhi 2:4 (2:1), ZTL : »Elektrodvigalca« 3:0 p. f. Pa ne mislite, da bo ostalo pri tem. Še bo zivahno, kar poglejte malo na igrišču. Za spet »obrnjelo« svetle mečce in se pripravljajo na prihodnje soboto — 12. maja. Tedaj bo spet vroče — v Siški, na stadionu »Ljubljane«, se bosta »Slovenija-sporta« in ZTL, na igrišču Ilirije »Elektrodvigalca« in SKIP, na igrišču Graficarja pa gluhi in Akademski kolegiji. Marsikoga bo tedaj ob 17. uri »svetlelo« na ta bojna polja... I.

ZNAMKI ZA TEDEN RDEČEGA KRIZA

Za letošnji teden Rdečega kriza od 6. do 12. maja pridetja v promet kakor običajno vsako leto dve priložnostni doplačilni znamki RK po 2 dinarja, in sicer frankovna in portovna. Uporaba frankovne znamke RK je obvezna za vse vrste poštnih pošiljk in brzojav. Na pošiljke, katere ne bodo opremljene s to znamko, bo pošta nalepila doplačilno portovno znamko RK enake vrednosti, ki jo bo plačal prejemnik pošiljke.

Slika na znamki predstavlja od snežnega plaza poškodovano hišo, simbolično pa pomeni pomoč JRK oskodaovanem po snežnih plazovih v letošnji zimi v Makedoniji. Osnutek za znamko je izdelal akad. slikar Bora Lazarevič iz Beograda. Napis »Nedelja Crvenog krsta 1956« je v cirilici, ime države pa v latinici. Ves izkupiček za znamke je določen za potrebe Rdečega kriza.

»15. SEPTEMBER«
TOVARNA CEMENTA IN SALONITA ANHOVO RAZPISUJE MESTO tehničnega direktorja podjetja

POGOJI: kemični inženir z najmanj 15-letno prakso v kemični industriji

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po dogovoru. Stanovanje preskrbljeno. — Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom pošljite na zgornji naslov.

1762

»ROG« TOVARNA KOLES • LJUBLJANA sprejme v zaposlitev:

upravno pravnega referenta
šefa organizacijskega oddelka
šefa prodajnega oddelka
tehnologa — strojni inženir
konstruktorja — inženirja
za pomočnika šefa konstrukcije
terminarja v planskem oddelku
planerja materiala v planskem oddelku
nabavnega referenta
varnostnega tehnika — strojni inženir ali tehnik

Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno z že spisanim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev v tajništvo podjetja od 8. do 12. ure na Trubarjevi cesti 72.

1771

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri Občinskem ljudskem odboru MARIBOR-TEZNO razpisuje na podlagi člena 10 Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, števil. 34/55) mesto

DIREKTORJA

»SANA« tovarna čokolade, bonbonov in pecilnega praška Hoče pri Mariboru

POGOJI: komercialist z 10-letno prakso in strokovnjak v živilski industriji

Pravilno kolkovane prošnje z navedbo šolske izobrazbe, opisom dosedanjih službenih mest in življenjepisom pošljite do 20. maja 1956 na OBČINSKI LJUDSKI ODBOR MARIBOR-TEZNO.

1761

Doživeti MANNING OBRINE

na Mauriciusu

ROMAN

»V Kenjo. Tam imam sorodnika, ki upravlja veleposestvo. Upam, da bo tam dober lov. Mnogo rajši pa bi malo jadral s starim Deblancem. Zanimiv mož, mar ne?«

»Zelo zanimiv, sem odgovoril. »Toda govorila sva o Krebsu. Ali imate o tem kako teorijo?«

Vrgel je cigareto na tla in jo pogasil z nogo.

»Govoril sem z Duvalom. Skušal sem izveči nekaj iz njega. V njegovem poslu se dogaja nekaj čudnega. Snoči sem na lastne oči videl njegovega družabnika. Pričakoval je nas v hotelu, ko smo se vrnili. Videti je bil zelo zaskrbljen. Kaj mislite o njem?«

»Zna si izbrati ženo,« sem odgovoril kar tjavdan.

»Ja, prav pravite. Čudovita žena! To se dogaja često. Kolikokrat sem videl to v Indiji! Čudovite žene z nemogočimi močmi. V njeno korist upam, da ne bo prišlo na dan, da je njen mož Krebs.«

»Zakaj mislite, da je de Montreuil morda Krebs?«

»Za to nimam nobenega razloga. Culot je omenil njegovo ime in povedal, kako skrbno pazi nanj. Rekel je, da se bodo stvari zaostrole, ko se bo de Montreuil vrnil z Madagaskarja. Toda te stvari me sploh ne zanimajo. Ne glede na to, da ste se zapletli

v to iz radovednosti ali po službenem poslu, ne bi o tem nikomur ničesar povedal.«

»Zmerom je dobro, da sliši človek tudi tuje mnenje, da se ogne predsodkom,« sem dejal. Potem pa sem naglo napeljal pogovor na nekaj drugega: »Kako dolgo ostanete na potovanju?«

»Približno tri mesece. Zakaj vprašujete?«

»Spet radovednost,« sem odgovoril smeje.

Preden sem mogel nadaljevati, sta se nama pridružila Solange in Deblanc. Stari kapitan je dejal:

»Mislim sem, da želite videti moj vrt, gospod Fortescue. Zal moram kmalu odjadrati na morje. Obžalujem, da vam ne morem pokazati svoje ladje, gospoda. Morda drugokrat.«

»Z veseljem, kapitan,« je rekla Solange. Potem se mi je nasmehnila. »Mislim, da je že čas, da se posloviva, Michael.«

»Povedala mi je, da jo peljete na »sego,« je dejal Deblanc.

»Sega?« se je začudil Fortescue. »Mar prirejajo »sego?« Kje? Mnogo sem že slišal o tem.«

»Tam dol v Case Novale. Ne gledam rad teh stvari. Mnogi se napijejo in drugi dan niso sposobni za delo. Zelo pa je zanimivo, če vidi človek to prikrat,« je rekel kapitan.

»Rad bi videl »sego,« je dejal Fortescue, »pa nimam več avtomobila, za prevoz pa sem odvisen od Duvala.« — Pokazal je z glavo na »Citroen«, stoječ poleg Solanginega »Jaguarja«. — »Ne vem pa, kakšne načrte ima za nočjo.«

»Da popijeva ves moj rum, če ga ne vržem na cesto,« je zabundral stari kapitan. »Pojdite z nama,« sem rekel Fortescueju. »Poisson gotovo temu ne bo nasprotoval.«

»Hvala vam,« je odgovoril Fortescue in odkimal z glavo. »Moram se vrniti v Vacas, da se pripravim in opravim več drugih poslov.«

Vtem ko sem govoril, sem opazoval nebo. Na obzorju se je bil spet prikazal umazan temen oblak, kar je pričalo, da bo še deževalo.

»Odpeljiva se pred naslednjim nalivom,« sem rekel Solangi. Deblanc se je nasmehnil.

»Bojite se, da vam bo sreča obrnila hrbet, jeli? Poslušajte moj nasvet, fant. Tisti, da je treba držati jezik za zobmi — saj veste, na kaj mislim. In nikar ne vtikajte nosu, kamor ni treba. O, vem kaj mislite. Stari Gaston je neumen. To pravijo vsi. Kar pustite jih, naj govore. Mene to prav nič ne moti. Vem pa, da bi mnogi radi imeli nekaj Gastonove neumnosti.«

Ko sem pozneje razmišljal o njegovih besedah, sem bil čedalje bolj prepričan, da je bila to zelo pametna pripomba.

30

Vozil sem zelo počasi. Po cesti je tekla voda, tako da sem moral ves čas voziti z drugo brzino. Dva- ali trikrat je avto zdrsnil v stran, pa sem ga vzlic temu obdržal na cesti. Pol ure sva se peljala po cesti ob obali in prispela do ceste, držeče proti Poissonovi hiši. René naju je že čakal.

»Kaj si zvedel danes?« sem vprašal, brž ko je Solange odšla, da bi malo uredila svojo toaletto.

»Marsikaj zanimivega,« je odgovoril René. »Kar začniva: vse kaže, da namerava de Montreuil pobegniti od tod. Kupil je dva ladijska vozna listka do Ria de Janeira. Ladja odpluje v februarju.«

IZPRED SODISCA V MARIBORU

Nevaren kriminallec pred sodiščem

V ponedeljek se je pred 5-članskim senatom mariborskega Okrožnega sodišča zagovarjal 31 let star kmetički sin Martin Bek iz Voče Gornje pri Ivanovcu na Hrvaškem...

vlomil se v poslovalnico Kmetijske zadruge Kotleje in Selc. Varnostni organi so jima odvzeli raznega blaga in denarja v skupni vrednosti nad 1.500.000 din.

Kukeca v Jalovcu v Ptujem okraju organa LM Grebenjak in Majcenovič. Grebenjak je pozval Beka k predaji, ta pa je takoj ustretil s pištolo. Sirel je zadel v podboj nad milničnikovo glavo, kajti ta je naglo počepnil. Bek je nato še dvakrat ustretil proti milničniku in pobegnil. Odšel je v Avstrijo in nato zopet spravljal preko meje nekaj ljudi.

Upravnik hotela »Platana« obsojen

Leta 1954, je bil Jože Veren najprej poslovodja biljeja »Ljutomerka« klet, v jeseni istega leta pa je postal upravnik hotela »Pod platana« v Murski Soboti. Hkrati je Veren vodil v Murski Soboti kot provizijski kletar tudi »Založno klet« Vinarstvo zadruga Ljutomer.

Ljudske pravice v Dol. Lendavi v znesku cca 120.000 din. Istega leta je z denarnimi sredstvi »Ljutomerka« klet poravnal svoj zasebni dolg pri Vinarski zadrugi v Ljutomeru, ki je znašal cca 300.000 din. Spomladi leta 1955, je Veren ponovno 16.000 din gotovine, ki jo je dobil od uslužbenec podjetja za hrano.

Dnevne novice

Tombola na Gradu v nedeljo, dne 13. maja, ob 3 popoldne je največja spomladanska prireditev v Ljubljani. Prijeten sprehod, lep razgled in možnost vrednotnega dobitka med 600.000 dinarjev vrednosti. Zato Ljubljancem in okolčani — pohitite v nedeljo na Grad.

Pozivamo vse člane ZROJ, pododpora »24 talcev«, da se udeležijo pogreba bivšega odbornika Edija Prinčiča, ki bo v sredo, dne 9. maja ob 15.30 z Zal, Nikolajeve mrliške veže. — ZROJ, pododbor »24 talcev«.

Medrepubliško kolesarsko tekmovanje na stadionu v Šiški in okrog Tabora. V nedeljo, 13. maja, ob 15 bo do na stadionu v Šiški medrepubliško kolesarske dirke v prireditvi Kolesarskega kluba »Ljubljana«. Borili se bodo kolesarji iz Beograda, Zagreba, Kopra, Maribora, Reke in drugod ter kolesarji vseh domačih kolesarskih klubov. — V soboto, dne 12. maja, bo ob 16 kritično po ulicah okrog Tabora. V primeru slabega vremena dirke odpadejo.

FLEX v hišo! FLEX v potno torbo! Masten madež hitro dobiš vsak čas, pa nobene brige, če imaš FLEX! Kvaliteta odloča! Teint Bell ROZNO MLEKO je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell ROZNO MLEKO dobiš, kaj vodiš kvaliteto — kozmetiko.

OBVEZNI PRVI PREGLEDI OSEB V DELOVNEM RAZMERJU

Obvezna napotnica Posredovalnice za delo. Dodatno k navodilom in razporedu, objavljenem v dnevnem časopisju dne 27. marca 1956, in v namenu, da se omogoči nujna in potrebna evidencialna vseh, ki prvič ali po 6-mesečni bolniški ali drugi prekinitvi nastopajo v službo, dalje vseh istih, ki spreminjajo poklic ter vseh vsajencev, ki nastopajo uk — se pri opravljanju prvih zdravniških pregledov za področje mesta Ljubljane uvaja obvezno posredovanje Posredovalnice za delo v Ljubljani.

Prvi zdravniški pregledi se smrejo v Ljubljani opravljati le na podlagi napotnice, ki jo izda Posredovalnica za delo v Ljubljani, Delavski dom, Gosposvetska cesta, in ki jo mora oseba pred prvimi pregledom obvezno predložiti zdravniku. Napotnica, ki je ni izdala Posredovalnica za delo, je neveljavna.

Izpopolnitev službe prvih zdravniških pregledov v smislu objave je potrebna zaradi ugotovljenih nepravilnosti, ki so bile posledica pomanjkanja evidence. — Tajništvo za zdravstvo OLO Ljubljana.

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS, hidrotehniška sekcija, Ljubljana, priredi v torek, 8. maja ob 20 v predavalnici Vodogradbenega laboratorija TF, Hajdrihova 1, predavanje predstojnika vodogradbenega oddelka v Gradu dipl. inž. Fanta Karla pod naslovom: »Novi pogledi na regulacije vodotokov s posebnim ozirnom na izboljševanje manjših pragov.« Vabljeni.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA. Torek, 8. maja ob 20: Smole: »Potovanja v Koromandijo«. Abonma B. Sreda, 9. maja ob 20: Cankar: »Hlapci«. Abonma S. Slavnostna predstava ob 80-letnici rojstva I. Cankarja. Četrtek, 10. maja ob 20: Cankar: »Hlapci«. Abonma U.

IZ PTUJA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ. Torek, 8. maja ob 20: Ivan Potrč: »Krefli«. Izven. Gostovanje v Kidričevem (Kinodvorana). Predpredaja vstopnic v poslovalnici »Preskrba«, Kidričevo. Četrtek, 10. maja ob 18: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma red LMS-2. Četrtek, 10. maja ob 20: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma red »B« in Izven. Sobota, 12. maja ob 20: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«. Abonma in Izven. Gostovanje v Ljubljani (Dom kulture). Predpredaja vstopnic pri blaginji kina. Nedelja, 13. maja ob 15: Dragutin Dobričanin: »Skupno stanovanje«.

IZ MURSKÉ SLOBOTE

KINO. »PARK«: Francoski film: »Edvard in Karolina«. VESTI IZ KRANJA. PREDSENOVO GLEDALIŠČE. Torek, 8. maja ob 20: Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Gostovanje v Skofji Loki. Petek, 11. maja ob 18: Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«. Sobota, 12. maja ob 20: »Velika beseda«. Gostovanje v Kropi. Nedelja, 13. maja ob 18: Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«. Izven in za podočelje.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Trg francoske revolucije 1 (Križanke). Četrtek, 10. maja ob 17: Lj. Džokić: »Car Trojan ima kozja ušesa«. Premiera predstave. Sobota, 12. maja ob 17: Lj. Džokić: »Car Trojan ima kozja ušesa«. Nedelja, 13. maja ob 10: Lj. Džokić: »Car Trojan ima kozja ušesa«. Vstopnice lahko kupite vsak dan od 8-12 v Pionirski knjižnici, Trg revolucije ali pol ure pred predstavo v Križankah.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke Resljeva cesta 28. Torek, 8. maja ob 8: Gostovanje v Vipavi. ob 10:30: Gostovanje v Ajdovščini; ob 14: Gostovanje v Selih na Vipavskem; ob 17: Gostovanje v Braniku. Sreda, 9. maja ob 10: Gostovanje v Zalem hribu; ob 12: Gostovanje v Renčah; ob 18: Gostovanje v Senpasu. Četrtek, 10. maja ob 9: Gostovanje v Mirnu; ob 11:30: Gostovanje v Sempetru pri Gorici; ob 15: Gostovanje v Sempetru pri Gorici (Bolnica za kostno tuberkulozo).

DRŽAVNI OGLASI

GOSPODINJSKO POMOČNIŠKO IŠČENO. Zašeno znanje kuhe. Starost vsaj 20 let. Pismena ponudba, je poslati v oglasni oddelček LP pod »Pomoč v družini«. 2311 d. RAZPIS. Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani razpisuje dve delovni mesti vratarjev na fakulteti. Prednost imajo invalidi NOV. Prošnje sprejema fakulteta do 20. maja 1956 na naslov: Kvečkov trg 1. — Dekan. 1812 UGODNA PRIKUPNA. Greda s praznini kamlonom v Zasavje, pa bi prevzela tovar za Celje, revirje, Krško itd. Sporočite naslov v upravo LP.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION« Češki barvni film »JAN HUS« Tednik: Filmske novosti št. 18. Predstave ob 16, 18,30 in 21. V glavni vlogi Zdenek Stepanek in Marie Tomaševa. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA« Ameriški barvni film »Destry« Tednik samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic za matinejo od 9 dalje.

KINO »TRIGLAV« Ameriški film Bell Starsova hčerka Tednik. V glavni vlogi Ruth Roman, George Montgomery in Rod Cameron. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »VIČ«: Mehški film: »Trije pustolovci«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dagoberto Rodriguez. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Angliški film: »Razdvojeni srce«. Tednik: Filmske novosti št. 18. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Yvonne Mitchell in Corneli Borchers.

KINO »SOCA«: Mehški film: »Trije pustolovci«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »SISKA« Italijanski film »Na konici meča« V glavni vlogi: Frank Latimore in Milly Vitale. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

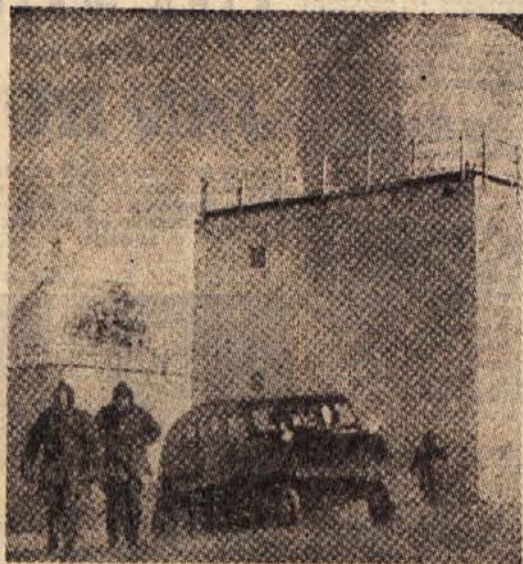
Sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi boleznii zapustil zvesti tovariš Otmar Juvan-Zvone rezervni poročnik JLA, član ZKJ, član Socialistične zveze, ZBNOB, UROJ in sindikata rudarjev. Zvestega tovariša — revolucionarja iz predaprilske Jugoslavije, aktivnega borca od prvih dni NOV in socialistične izgradnje, nosilca več odlikovanj iz NOV in vojsne izgradnje bomo ohranili v trajnem spominu.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE ZAPUSTIL TOVARIŠ OTMAR JUVAN-ZVONE REZERVNI POROČNIK JLA KOT DOBER TOVARIŠ IN ZVEST BOREC ZA PRAVICE DELAVSKEGA RAZREDA V VSEM SVOJEM ŽIVLJENJU NI KLONIL IN NAM GA JE ZAVRATNA BOLEZEN PRERANO IZTRGALA IZ ROK. ZA VSE NJEGOVO DELO SMO MU HVALEŽNI. ZVESTEGA IN POŽRTVOVALNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU. ZAGORJE, 7. MAJA 1956. UPRAVNI ODBOR RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA ZAGORJE

ZAHVALA Ob težki izgubi naše ZORE LAVRENCIČ patronažne in medicinske sestre se iskreno zahvalujemo vsem, ki so z nami sočustvovali in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno pa se zahvalujemo prof. dr. Ivanu Marinčiču, predstojniku Nevrološke klinike, docentu dr. Petru Kartinu in osebju klinike za vso skrb in požrtvovalnost. Enako se zahvalujemo političnim organizacijam občine Bežigrad, strokovnim in množičnim organizacijam, govornikom, pevcem in darovalcem cvetja za izkazano priznanje in zahvalo za njeno požrtvovalno delo. Ing. Pavle Lavrenčič, sinova in sorodstvo

STRELSKI ODBOR LJUBLJANA SPOROČA VSEM SVOJIM ČLANOM, DA JE SREDI VZTRAJNEGA DELA NENADOMA UMRL NAS TOVARIŠ EDO PRINČIČ TEHNIČNI SEKRETAR STRELSKEGA ODBORA LJUBLJANA NA NJEGOVI ZADNJI POTI GA BOMO SPREMILI V SREDO, 9. MAJA 1956 OB 15.30 IZ NIKOLAJEVE MRLIŠKE VEŽE. STRELSKI ODBOR LJUBLJANA

Radarske postaje
NA ARKTIKI

Amerikanci in Kanadčani so tu zgradili celo mrežo radarskih postaj, katerih glavna naloga je takoj obvestiti postaje v ZDA, da se približujejo neznana letala. Seveda je potrebno za gradnjo postaj precej truda in tehničnega znanja, da že priprave same uspejo. Računajo namreč, da bodo radarske postaje na arktičnem severu dokončno narejene v dveh letih, nakar bo obramba ZDA in Kanade proti zračnim napadom popolna.

Najstarejša grobnica

V njej so našli mnogo keramičnih izdelkov in kakih sto človeških okostnjakov

Nemški arheologi si z redkimi presledki že od leta 1929 prizadevajo, da bi pojasnili skrivnost razvalin pri Warki, kakih 200 km nad ustjem Evfrata. Sele zdaj se je upravniku nemškega arheološkega inštituta v Bagdadu prof. Lenzen po 27 letih posrečilo odkritje, o katerem je podrobno obvestil novinarje generalni direktor arheoloških raziskav v Iraku dr. Nadji Asil. Skupaj z nekim arheologom je zadel Lenzen precej globoko v zemlji na velikanski kraljevski grob, star po predvidnih cenitvah kakih 6.000 let.

KERAMIKA IN OKOSTNJAKI

Vse kaže, da bo ta važna najdba zasenčila slovečo grobnico egiptovskega faraona Tutank-

amona, saj gre za najstarejšo kraljevsko grobnico. Odkopavanja pa bodo trajala še dve do tri leta. Plasti zemlje in kamena morajo odstranjevati zelo previdno, po centimetrih. Kakor v Troji in v mnogih drugih starih razvalinah stoji tudi tu zid na zidu, kar kaže, da je bil ta kraj, ki se je imenoval v starih časih Uruk, naseljen trajno. V velikanski odkopani grobnici je našel prof. Lenzen mnogo keramičnih izdelkov in kakih sto človeških okostnjakov. Gre za okostnjake tempeljskih devic, stražarjev in služabnikov, ki so morali slediti svojemu umrlemu gospodarju, sumerskemu kralju v grobu. Odkopali so tudi mnogo vaz in ostankov zakladnic, v katerih so našli mnogo dragocenega nakita.

Približno pred 30 leti je naletel angleški arheolog sir Leonard Woolley v razvalinah Ura, sedanjega Tell el Muquaira na izredno važne ostanke zgodovine starega Orienta. Našel je celo pokopališče kraljevskih in knežjih grobov iz časov prve dinastije Ura, ki je vladala okrog 2700 pred našim štetjem. V podrobnostih se najdbe v Uru in nova odkritja v Uruku močno ujema. Pomen najdb v Uruku je predvsem v tem, da bodo pomagale arheologom pojasniti tisto obdobje starega Orienta, o katerem ve znanost še zelo malo. Uruk sodi med najstarejša naseljena področja med Evratom in Tigrisom. Od tod so dobili arheologi prastare napise, ki jih prištevajo med najstarejše pisane spomenike. Sestavljeni so še zgolj iz risanih znakov. Iz njih je nastal pozneje po raznih spremembah klinopis, kateremu se moramo zahvaliti za naše znanje o življenju Babiloncev in Asircev. Klinopis nam tudi posreduje dragocene podatke o takratnih razmerah v Egiptu in Mali Aziji. V klinopisu se je ohranil seznam kraljev, v katerem so našli prvi vladarji Uruka. Dvanajst kraljev prve dinastije Uruka je vladalo skupaj baje 2300 let. Prvi vladar je označen v seznamu kot sin boga Sonca. Razen njega so našli bog pastirjev Lugabanda, bog ribičev Tammuz, ki igra, pozneje važno vlogo v čiščenju pomladi, in nadčlovek Gilgameš. Le-ta je junak najstarejše znane pesnitve, ki se v mnogih podrobnostih ujema z grško Odisejo in ki ji je bila nedvomno vzorec. Odprto je še vprašanje, ali gre za kraljevski grob Sumererov, ki so dali Mezopotamiji pisemsko kulturo, ali pa izvira iz starejšega sloja prebivalstva. Morda bodo našli še razne spise, iz katerih bodo povzeli, kateri princ je tu pokopan skupaj s svojim spremstvom.

Težave angleške industrije

Londoni Radio je ondan poročal, da je zašlo več angleških podjetij v težaven položaj, da morajo skrbeti svojo proizvodnjo potrošnih predmetov in znižati število osebja. To je posledica nedavnih ukrepov ministrstva za trgovino in preskrbo o notranji trgovini. Podjetja, ki izdelujejo radijske in televizijske aparate, so odpustila nad 500 delavcev, ker so imela premalo naročil. Ministrstvo je namreč omejilo nakup na kredit. Tri avtomobilske tovarne so ukinile čezurno delo. V neki tovarni traktorjev pa bodo delali odslej samo štiri dni tedensko, dokler se položaj ne bo zboljšal.

MOST MED
DANSKO IN ŠVEDSKO

- Dolg bi bil 5730 m
- In gradbeni stroški bi znašali
- v našem denarju blizu tri milijarde

Skupina švedskih finančnikov je predložila danskim oblastem načrte o zgraditvi mostu med Dansko in Švedsko. Premostili bi Oelesund. Most bi bil dolg 5730 m. Po njem bi speljali železniško progo, cesto in vozišče za kolesarje. Gradili bi ga pet let. Švedski finančniki predlagajo, naj bi ga zgradili na najnižjem mestu Oelesunda, med Helsingermom in Helsingbodom, kjer je že vozil svoj čas brod. Most bi izdelale Kruppove tovarne. Železniška čeznja bi bila enotirna, cesta štiritirna, kolesarsko vozišče pa dvotirno. Most bi bil visok 45 m, tako da bi lahko vozile pod njim tudi največje ladje.

Stroški bi znašali 296 milijonov švedskih kron ali v našem denarju blizu tri milijarde. Švedski finančniki so pripravljani dati ta denar na razpolago, seveda z ustreznimi pogoji, da bi se jim dobro obrestoval. Računajo nam-

reč, da bi se izdatki s prispevki od avtomobilistov, kolesarjev in železniške uprave v razmeroma kratkem času amortizirali. Mednarodna železniška zveza med Skandinavijo in evropsko celino bi se skrajšala časovno najmanj za eno uro.

Na Skotskem so že bili v skrbeh, da bodo tako imenovani narodni glasbeniki izumrli. Zato so na zahodnem Skotskem odprli šolo za mlade, nadarjene glasbenike, ki bodo ohranili tradicijo. Mladi glasbenik se marljivo uči, da bo na instrumentu, ki ga vidite na sliki, postal pravi mojster.

Znatna izpopolnitev sovjetskega
trgovinskega ladjevja

Tonaža trgovinskih ladij naj bi se povečala za 1,14 milijonov, cisternskih pa za 450.000 brt

Novi petletni načrt Sovjetske zveze predvideva znatno povečanje tonaže pomorske, katere skupna tonaža znaša zdaj 2,5 do 3 milijone brt. Tonaža trgovinskih ladij naj bi se povečala za 1,14 milijonov brt, cisternskih ladij pa za 450.000. Sovjetska zveza namerava znatno povečati tonažo pomorskega in rečnega trgovinskega ladjevja. Razen zgraditve mnogih novih rečnih potniških ladij in motornih tovornih čolnov predvideva novi petletni načrt tudi zgraditev tovornih čolnov za notranji rečni promet v skupni tonaži nad 2 milijona brt. V minulih petih letih je Sovjetska zveza v glavnem zaključila izgradnjo svojega rečnega prometa, tako da ima zdaj široko razporedeno omrežje prekopov, povezanih z morskimi pristanišči, rekami in jezeri. Ko je praznovala lani »Dan mornarice«, so priplule ladje z Vzhodnega Crnega in Kaspiskega morja v Moskvo, da so se udeležile parade v novem moskovskem pristanišču. V Moskvi že od nekdanj prisujejo velik pomen razvoj ladij, prikladnih za promet po arktičnih vodah. Zato predvideva novi petletni načrt zgraditev posebno močnih ladij in ledolomilcev za povečanje ladijskega prometa po Severnem ledenem morju.

1951 do 1955, in upostavilo nove pomorske zveze z Južno Ameriko, Jugovzhodno Azijo, Indijo in Kitajsko. Po Vzhodnem morju pa bodo sovjetske ladje prevažale les in premog.

Eden glavnih dobaviteljev sovjetskega trgovinskega ladjevja je Poljska z svojimi ladjedelnicami v Gdingenu, Gdini in Stettinu. V teh ladjedelnicah so zgradili lani 53 ladij s skupno tonažo 103.000 brt. Drugi sovjetski dobavitelj so nemške ladjedelnice v Rostocku, Stralsundu, Warnemünde in Wismaru, v katerih je zaposlenih kakih 55.000 delavcev. Vse kaže, da delajo sovjetske, romunske, madžarske in češkoslovaške ladjedelnice na Donavi po enotnem načrtu.

Zdravljenje japonskega encefalitisa ene najnevarnejših vrst vnetja možganov

Letos je odšlo 32 otrok med 1. in 14. letom iz oddelka za encefalitis B pekinške otroške bolnišnice. Vrnili so se domov in v šolo, rešeni te nevarne bolezni, ki še zmerom povzroča sodobni medicini hude skrbi. Encefalitis B je znan tudi kot japonski encefalitis in velja za eno najnevarnejših vrst vnetja možganov. Ta bolezen napada otroke izpod 15. leta. Povzročajo jo virus, ki napada centralni živčni sistem. Umrljivost znaša 30 do 50%. Otroci, ki ozdravijo, pa ostanejo slepi in nemi ter so podvrženi raznim duševnim boleznim. Bolezen prenašajo komarji.

Ozdravljeni otroci se morajo zahvaliti za svoje življenje kitajskim zdravnikom oziroma tradicionalni kitajski medicini. Kitajci pravijo, da je znan encefalitis B svetovni medicini komaj 30 let, po epidemiji te bolezni na Japonskem. Kitajske medicinske knjige pa so zabeležile njene znake že pred 2000 leti pod imenom »poletno zlo«. Sele pred 300 leti pa so podrobno opisali njen način zdravljenja. Ta način so nedavno znova proučili. V dveh letih so ozdravili 54 bolnikov in zdravljenje je bilo v 59% primerov učinkovito. Umrli so samo trije bolniki. Na ozdravljenih pa ni bilo videti nobenih posledic.

V pekinški otroški bolnišnici so začeli zdraviti otroke po uspešnih poskusih. Sprejeli so 34 bolnih otrok in ozdravilo jih je 32. Zdravili jih je doktor kitajske medicine Čjan Čjan An, zdravnik s 30-letnimi izkušnjami. Kakor drugim zdravnikom kitajske medicine so tudi njemu šele nedavno priznali enakopravnost z zdravniki »zahodne šole«. In kakor vsi zdravniki kitajske medicine se je tudi on učil pri svojem očetu in dedu. Po njegovem prihodu v bolnišnico je nastalo trenje med njegovimi in novimi metodami zdravljenja. Oddelek je vodila zdravnica »zahodne medicine« Fej Li, ki je dvomila o uspehu »staromodnih« metod zdravljenja tako nevarne bolezni.

Dr. Čjan je začel najprej proučevati znake bolezni, kakor so huda mrzlica, patološka zapanost, bruhanje itd. Posebno pozornost je posvetil dihanju, utripanju srca in jeziku bolnega otroka. Takoj je preprečeval uporabljati razna pomirjajoča sredstva, pač pa je odredil naj otroci počivajo mirno in v popolni tišini. Predpisal jim je tudi strogo dieto. Zanimivo je njegovo zdravljenje proti hudi mrzlici, sestavljeno iz mavca, pomešanega z rizevim prahom, vodo in drugimi se-

stavlinami. Korenine dveh divjih trav je uporabljal za okrepitev organizma bolnih otrok. Zdravilo za pomiritev živcev je pripravil iz rogov tibetske antilope, pižmarja itd. Ni torej čudno, da so ga kitajski zdravniki »zahodne šole« gledali po strani.

Uradno kitajsko medicinsko glasilo piše, da je kitajska metoda zdravljenja te bolezni za 40% uspešnejša od zdravljenja s sodobno medicino. Nedavno so v Pekingu ustanovili Akademijo kitajske medicine. V njenih laboratorijih zdaj proučujejo uporabljeno zdravilo. Kitajski zdravniki so prepričani, da bo moč odkriti metode zdravljenja, ki se bodo znatno razlikovale od dr. Čjanovih. Po splošnem prepričanju na Kitajskem pa bi morali v celoti podpreti prizadevanje zdravnikov kitajske medicine, katere tisoletne tradicije in znanje bi lahko koristno kombinirali s prakso in pridobitvami sodobne medicine.

Vlado Teslić

JURCEK RISE

PIŠE: V. GRAD
RIŠE: JURČEK

Izlet na Luno

Sekundni kazalec na uri je desetkrat poskočil. Pilot je potegnil ročko. Raketa se je stresla in med oglušajočim bobnenjem švignila v nočno nebo. Jurček je imel občutek, da je postal tako težak kot slon in da se bo sedež pod njim vsak čas podrli. Potem je ta občutek začel počasi izginjati.

»Tudi bobnenja ne slišim več,« je rekel Jurček.

»Izletniki, pozor!« je tedaj oznanil preko zvočnika zvezdoslovec. »Vsak čas bomo pristali na umetnem satelitu, kjer nas bo pregledala medplanetna carina.«
Pred njimi se je že izluščila iz teme svetla točka, ki se je vidno večala. Se trenutek in raketa je pristala na mogočni trinadstropni zgradbi iz aluminija in stekla.
»Pozor, pozor!« se je zaslišal glas službujočega carinika. »Z magnetom vas bomo potegnili na tehnično št. 2 in vas stehali.«

»Seveda ne,« se je nasmešnil pilot, »saj letimo triinštridesetkrat hitreje od zvoka.«

»All vam Mozartova glasba ugaja?«
»Ah ja — toda ne dajte se motiti, kar mirno nadaljujte.«

Drobne ZANIMIVOSTI

URAN NAMESTO PREMOGA
V poldrugem letu je dala sovjetska atomsko elektrarna nad 20 milijonov kWh električne energije, za kar je porabila 5 kg urana 235. Za proizvodnjo enake količine energije je običajni elektrarni na premog bi potrebovali 15 viakov premoga.

ZALOSTNA UGOTOVITEV O NEMSKIH IN ITALIJANSKIH AVTOMOBILISTIH

Nemška policija je napravila na avtomobilski cesti pri Münchenu zanimiv poskus, ki naj bi pokazal, koliko so ljudje pripravljene pomagati drugim v stiski in nevarnosti. Polcija je inšcenirala prometno nesrečo. V občutnem jarku le ležal prevrten avto. Iz njega je visela roka pri volanu sedeča žrtev. Avto je ležal tako, da ga je lahko videl vsak mimo vozeči avtomobilist. Mimo je vozilo 51 nemških avtomobilistov in samo štirje so se ustavili, da bi pogledali, kdo se je ponesrečil. Mnogo bolj so se izkazali Američani. Skoraj vsak ameriški avtomobilist se je ustavil, da bi ponesrečenemu pomagal. Podoben poskus so napravili tudi v Švici in tam se je od 26 avtomobilistov ustavilo 25. V Italiji pa se je našel med 54 avtomobilisti samo eden, ki je bil pripravljen pomagati ponesrečenemu. Münchenska policija je ugotovila, da se je ustavilo pri tem poskusu najmanj najljepših in najdražjih avtomobilov. To pomeni, da imajo bogati ljudje najmanj srčne omike.

ANGLEŠKE KUČME IZ KRZNA RUSKIH MEDVEDOV

Angleška garda je nosila doslej visoke črne kučme iz krzna medvedov iz Commonwealtha in Kanade, odslej pa bo dobivala krzno za kučme iz Rusije. Za nakup krzna so voljaške oblasti že odobrile 5000 funtsterlingov.